ΤΑ ΑΝΑΚΡΕΟΝΤΕΙΑ

Glossikos exetazomena porro

ΓΛΩΣΣΙΚΩΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΑ ΠΟΡΡΩ

tes ton dokimon synetheias

ΤΗΣ ΤΩΝ ΔΟΚΙΜΩΝ ΣΥΝΗΘΕΙΑΣ

Apechousin

ΑΠΕΧΟΥΣΙΝ.

DISSERTATIO PHILOLOGICA

QUAM SCRIPSIT

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

AB AMPLISSIMO

PHILOSOPHORUM IENENSIUM ORDINE

RITE IMPETRANDOS

PANAGIOTIS TZÉNOS

PELOPONNESIUS.

IENAE,

TYPIS FROMMANNI (H. POHLE)

MDCCCLXXXIV.

Εἰσαγωγή.

Ἡ τιμὴ καὶ ὁ θαυμασμὸς ὃν ἀπονέμουσι μέχρι τοῦ νῦν τῷ Τηΐῳ μελῳδῷ ἐρείδεται μάλιστα ἐπὶ τῆς συλλογῆς τῶν ᾀσμάτων τῶν φερομένων ψευδῶς ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐπιγέγραπται: „Ἀνακρέοντος τοῦ τηΐου συμποσιακὰ ἡμιάμβια“ ἢ ἐν τῷ πίνακι τῶν περιεχομένων τελειότερον „Ἀνακρέοντος τηΐου συμποσιακὰ ἡμιάμβια, καὶ ἀνακρεόντια: καὶ τρίμετρα: τοῦ ἁγίου γρηγορίου τοῦ θεολόγου ἐκ τῶν ἐπῶν ἐκλογαὶ διάφοροι: „καὶ ἀπαντᾷ τὸ πρῶτον ἐν τῇ Anthologia Palatina T. III. p. 4. ἥτις συνετέθη ὑπὸ Κωνσταντίνου Κεφαλᾶ κατὰ τὴν δεκάτην ἑκατονταετηρίδα ἐπὶ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου. Παραπλήσια τούτοις ἐποιήθησαν τὸ πρῶτον κατὰ τὴν Ἀλεξανδρινὴν ἐποχήν, ὅτε ἠγάπων τὸ λεπτότεχνον καὶ περίεργον, ἐπετήδευον ὅμως καὶ τὸ ἀφελὲς καὶ ἄπλαστον, ὡς μαρτυροῦσι τὰ πολλὰ μικρὰ ποιήματα τοῦ Βίωνος καὶ Μόσχου οἵτινες τῷ Ἀνακρέοντι παραδείγματι ἐχρήσαντο. Βραδύτερον δὲ κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνας ὅτε ὁ ἀστὴρ τῆς ἐθνικῆς θρησκείας πρὸς τὴν δύσιν ἀπέκλινε μετεφυτεύθη τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως εἰς Κωνσταντινούπολιν ἔνθα ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ Ἰουλιανοῦ μέχρι τοῦ Ἰουστινιανοῦ πολλοὺς τοὺς μιμητὰς εὗρεν ἐξ ὧν διασημότεροί εἰσι· Βασίλειος, Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, Συνέσιος, Welcker kl. Schrr. II, S. 382, Stark. p. 36—38. Ἰωάννης Γάζης, Προκόπιος, Τιμόθεος, Ἰουλια-

νὸς ὁ Αἰγύπτιος καὶ Ἀγαθίας. „ἡ πόλις αὕτη (*Γάζα*) *φιλόμουσος ἦν καὶ περὶ τοὺς λόγους εἰς ἄκρον ἐληλακυῖα. Ἐλλόγιμοι ταύτης τῆς πόλεως Ἰωάννης, Προκόπιος, Τιμόθεος καὶ οἱ τῶν Ἀνακρεοντικῶν ποιηταὶ διάφοροι" Σχολ. εἰς ἔκφρασιν Ἰωάννου Γάζης.* Jacob's Anth. Palat. III 814. Bergk's griech. Literaturgeschicht. II 357. *καὶ παρέμεινεν ἐν χρήσει τοῦτο τὸ εἶδος μέχρι τῆς δεκάτης ἑκατονταετηρίδος, ἀλλὰ τὰ προϊόντα αὐτοῦ ὧν αἱ πρὸς ποίησιν ἀφορμαὶ ἐκ τῆς ἀρχαιότητος ἐλαμβάνοντο ὑπεμφαίνουσι τὴν διανοητικὴν καὶ πολιτικὴν κατάστασιν ἥτις κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐπεκράτει. Ἐκ ταύτης τῆς περιόδου μνείας ἄξιοι τυγχάνουσιν ὄντες Λέων Μάγιστρος, Ἀκόλουθος, Ἠλίας Σύγγελος, Γεώργιος, Ἰγνάτιος, Κωνσταντῖνος Σικελιώτης.* Bergk's poet. lyr. Craec. III. 339. griech. Literaturgeschicht. II 357.

Ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐξελαμβάνετο ἡ συλλογὴ αὕτη ὡς γνήσιον ἔργον ἀρχαίας ποιήσεως. Ἀφ' ὅτου ὅμως τὰ πάντα ὑπεβλήθησαν τῇ ἐρεύνῃ τῆς κριτικῆς παραυτίκα ἠγέρθησαν ὑπόνοιαι περὶ τῆς γνησιότητος αὐτῶν. Καὶ πολλοὶ μὲν ἐγκύψαντες καὶ ἀκριβώσαντες τὸ πνεῦμα ἀπεφήναντο ἅπαντες γνώμην κατὰ τῆς γνησιότητος αὐτῶν, ἀλλ' ἐκ τούτων πάλιν τινὲς ἰσχυρίζοντο ὅτι ἐν αὐτῇ ἐμπεριέχονταί τινα ποιήματα τῷ Ἀνακρέοντι ἀνήκοντα, Welcker kl. schrr. II S. 389. Stark. quaestionum Anacreonticarum libri duo, Lips. 1846, 90. *ἄλλοι δὲ παρεδέχθησαν τὸ πιθανὸν ὅτι θέματά τινα, στίχοι, καὶ στροφαὶ ἐκ τῶν ποιημάτων τοῦ Ἀνακρέοντος ἐλήφθησαν.* Pauly's real-encyclopädie I. S. 945. *Πρὸς δὲ τούτοις ἐλήφθη κατὰ* Bergk *καὶ θέμα τι ἐν τῶν τοῦ Ἀρχιλόχου ἀλλὰ μεταβεβλημένον.* Poet. lyr. graec. ed. 4. III. p. 301, an. 7. griech. Literaturgeschicht. II S. 352.

Ἐν γένει ὁ χαρακτὴρ τῶν ᾀσμάτων τούτων λίαν διαφέρει τοῖ τοῦ Ἀνακρέοντος. Καὶ οὐδεὶς μὲν ἀρνεῖται ὅτι τὸ εὔθυμον γῆρας, αἱ χάριτες τοῦ Ἔρωτος καὶ τοῦ οἴνου, ἡ δύναμις καὶ ἡ πανουργία τοῦ ἔρωτος διεξάγονται ἐν πολλοῖς μετὰ φυσικῆς ἀφελείας καὶ χάριτος, ἀλλὰ τὰ πρόσωπα οἷον ὁ Βά-

θυλλος οὐδεμίαν πραγματικὴν ἀλήθειαν καὶ ζωὴν ἔχουσιν, ἡ δὲ ἀπουσία συγκεκριμένων περιστάσεων ἀντιμάχεται πρὸς τὴν φύσιν τῆς τέχνης τοῦ Ἀνακρέοντος. Πλὴν δὲ τούτου ἡ ἰσχὺς τοῦ ἀσθενοῦς φύλου τῶν γυναικῶν, ἡ εὐπραγία τοῦ γήρατος, ἡ δύναμις τοῦ μικροῦ Ἔρωτος ἁρμόζουσιν εἰς ἐπιγράμματα κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους ἐπιγραμματοποιοὺς μάλιστα δὲ κατὰ τὸν Μελέαγρον ἀκμάσαντα κατὰ τὸν Α'. πρ. Χρ. αἰῶνα. Ἔπειτα οἱ Ἔρωτες εἰκονίζονται ὡς πανοῦργα παιδάρια ὅπερ ἁρμόζει τῇ δακτυλιογλυφίᾳ καὶ σύγχρονόν ἐστι Λυσίππου καὶ Ἀλεξάνδρου.

Πρὸς δὲ τούτοις ἐξελέγχεται τὸ νόθον αὐτῶν καί ἐκ τούτου ὅτι ἐν αὐτοῖς ἀπαντᾷ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀνακρέοντος κατὰ τρόπον δηλοῦντα αὐτὸν ἀλλότριον τούτων τῶν ποιημάτων. „Ἀνακρέων ἰδών με ὁ Τήϊος μελῳδός.“ 1, 1. Bergk. poet. lyr. graec. ed. 4. III. p. 297. „ἡδυμελὴς Ἀνακρέων, ἡδυμελὴς δὲ Σαπφώ, πινδαρικὸν δέ μοι μέλος συγκεράσας τις ἐγχέοι.“ 20, 1. „τὸν Ἀνακρέοντα μιμοῦ τὸν ἀοίδιμον μελιστὴν“ 59, 7. Εἶτα γίνεται μνεία τῆς γραφικῆς, τῆς ῥητορικῆς, τῆς Ῥοδίας σχολῆς, τῆς Ῥώμης καὶ τῆς Ἀχαΐας δηλ. τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν ῥωμαϊκὴν κυριαρχίαν ἐξ ὧν δηλοῦται ὅτι λίαν μεταγενεστέρως ἐποιήθησαν. οἷον. „ἄγε ζωγράφων ἄριστε λυρικῆς ἄκουε μούσης.“ 2 B. 1, „γράφε ζωγράφων ἄριστε ῥοδίης Κοίρανε τέχνης.“ 15, 3. „Ἀχαΐης γάρ ἐστιν ὅπου καλαὶ γυναῖκες.“ 13, 15. „οὐ τῆς ἅπαντα ἐχούσης Ῥώμης.“ 13, 20. „τί με τούς νόμους διδάσκεις καὶ ῥητόρων ἀνάγκας; τί δέ μοι λόγων τοσούτων τῶν μηδὲν ὠφελούντων;“ 50, 1.

Καὶ μετρικῶς ἐξεταζομένων καταδείκνυται τὸ μεταγενέστερον αὐτῶν. Ἐκ τῶν διαφόρων μέτρων τοῦ Ἀνακρέοντος μόνον γίνεται χρῆσις τῶν ἰωνικῶν, Rossbach-Westphal, griech. Metr. III, S. 304. καὶ τῶν καταληκτικῶν ἰαμβικῶν διμέτρων, ebds. S. 197., καὶ ὅσῳ νεώτερον ποίημά τι τόσῳ μείζων ἡ ἐλευθερία τοῦ μέτρου. Νεώτατα δὲ ἀναμφιβόλως εἰσὶν ἐκεῖνα τὰ ποιήματα ὧν ἡ στιχουργία ῥέπει μεταξὺ τῆς κατὰ προσῳδίαν καὶ

τῆς κατὰ τόνον, καὶ ἐν οἷς ἡ προσῳδία τῶν φωνηέντων α ι υ λίαν ἀσαφής, ἢ ὅσα ὅλως κατὰ τόνον ἀναγινώσκονται καὶ ὡρισμένον ἀριθμὸν συλλαβῶν ἔχουσιν. Pauly's Real-Encyclopädie I. S. 945.

Καὶ αὗται μὲν περίπου αἱ γνῶμαι αἵτινες κατὰ τῆς γνησιότητος αὐτῶν ἐξηνέχθησαν. Ἵνα δὲ ἐντελέστερον τὸ νόθον αὐτῶν ἀποδειχθῇ καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία περὶ τούτου ἀρθῇ ἐξήτασα τὸ κείμενον τῶν Ἀνακρεοντείων ὑπὸ γλωσσικὴν ἔποψιν, ἔνθα πολλοὺς τύπους καὶ ῥήσεις εὗρον οὐδαμοῦ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἀπαντώσας. Ἐκ τούτων ἄλλαι μὲν εὕρηνται τὸ πρῶτον παρ᾽ Ἀριστοτέλει ἐν τοῖς ἀποσπάσμασιν, ἄλλαι δὲ παρὰ Πολυβίῳ. Πολλῶν πάλιν γίνεται χρῆσις τὸ πρῶτον ἐν τῇ Γραφῇ, παρὰ Λουκιανῷ καὶ παρὰ Πλουτάρχῳ μάλιστα δὲ ἐν τοῖς Ἠθικοῖς αὐτοῦ. Τινὲς δὲ παρὰ Φιλοστροτάτῳ, Ἡλιοδώρῳ, Ἱμερίῳ καὶ Εὐσταθίῳ, καί τινες πάλιν μόνον ἐν τοῖς Ἀνακρεοντείοις καὶ παρ᾽ οὐδενὶ τῶν ἐσχάτως μεταγενεστέρων. Οὕτως ἐν παραδείγματι οἱ τύποι κεκέρασμαι, ἐβράχην, ἐπετάσθην ἀπαντῶσι τὸ πρῶτον παρ᾽ Ἀριστοτέλει. Οἱ τύποι ἐλασθείς, εὐτελίζω, λυρίζω, βοήσω ἀντὶ τοῦ βοήσομαι παρὰ Πλουτάρχῳ. Τὸ χειραγωγῶ εὕρηται τὸ πρῶτον ἐν τῇ Γραφῇ. Τὸ λοιπὸν ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ οὖν παρὰ Πολυβίῳ καὶ ὁ τύπος ἐπατάχθην παρὰ Λουκιανῷ. Ἡ σημασία τῆς λέξεως ὥρας ἐφ᾽ ἧς κεῖται ἐν τῇ ῥήσει „μεσονυκτίοις ποθ᾽ ὥραις“ ἄρχεται ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρινῆς ἐποχῆς. Τὸ ἡλιῶ παρὰ Φιλοστράτῳ καὶ ἡ σημασία τοῦ δῆθεν ἀντὶ ἐντεῦθεν μόνον παρὰ τοῦ Ἡσυχίου ἀναφέρεται. Τὸ ῥῆμα ἁπλῶ παρ᾽ Ἀγαθίᾳ, ἡ δὲ λέξις ληνοβάτης παρ᾽ Ἱμερίῳ. Τὸ ῥῆμα δροσῶ καὶ αἱ λέξεις κηροτέχνης καὶ καλλιτέχνης μόνον ἐν τοῖς Ἀνακρεοντείοις ἀπαντῶσιν. Ἔπειτα καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σολοικισμοὶ ὡς μὴ φοβῆσαι ἀντὶ τοῦ μὴ φοβοῦ ἢ κατὰ τὸ κείμενον μὴ φόβησαι ἀντὶ μὴ φοβήθητι, ἡ ῥῆσις χαλεπώτερον πάντων ἀντὶ χαλεπώτατον πάντων, ἢ

χρῆσις τοῦ παθ. ἀορίστου ἐπισταθείς ἀντί ἐπιστὰς ὑπεμφαίνουσιν ὅτι ταῦτα ἐποιήθησαν εἰς ἐποχὰς καθ' ἃς ἡ γλῶσσα ἐν ἐσχάτῃ παρακμῇ διετέλει οὖσα.

Ἡ συλλογὴ αὕτη συνέκειτο ἐκ δύο συστημάτων, ἅτινα κατόπιν συνηνώθησαν. Τούτων τὸ πρῶτον σύστημα, τὸ ἀρχαιότερον καὶ δοκιμώτερον ὑποδιαιρεῖται εἰς δύο μέρη. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος ἀποτελοῦσι δώδεκα ᾄσματα εἰς ἡμιαμβεῖα πεποιημένα, (1, 4, καὶ 6—15), 4 εἰς ἀνακλωμένους, (16, 17, 18α'., 18β'.) καὶ δύο εἰς μέτρον, οὗτινος σπανιωτέρα ἐγίγνετο χρῆσις (19, 20). — Τὸ δὲ δεύτερον μέρος ἀπάνθισμα ὂν ἐκ ποιημάτων ποιητοῦ κατὰ τὴν Ἀλεξανδρινὴν ἐποχὴν ἀκμάσαντος σύγκειται ἐκ τεσσάρων καὶ δέκα (21—34) ὧν ἑπτὰ εἰς ἡμιαμβεῖα καὶ ἑπτὰ εἰς ἀνακλωμένους πεποίηνται. — Τοῦ δὲ δευτέρου συστήματος τὰ ποιήματα 2, 3, 5, 40, 42, 52, (στίχ. 1—8) 59, καὶ ἴσως 37 ἀνήκουσι τῇ Βυζαντιακῇ ἐποχῇ, ὡς καταδείκνυται ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς κρατούντων περὶ τονισμοῦ νόμων, οἵτινες ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ ἐποχῇ ἐν ἰσχύϊ ἦσαν. Ἐν δὲ τοῖς ποιήμασι 55, 56, 57. οὐδὲν ἴχνος τῶν περὶ τονισμοῦ νόμων τῶν ἐν τῇ Βυζαντιακῇ ἐποχῇ ἀπαντᾷ. Τούτου ἕνεκεν φαίνεται ὅτι ἐποιήθησαν ὑπὸ ποιητοῦ κατὰ τὴν 4 ἢ 5 ἑκατονταετηρίδα ἀκμάσαντος, τουτέστι πρό τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Παράβαλ. Hansen in den Verhandlungen der Philologenversammlung in Carlsruhe. 1882. p. 284. ff.

Τίνες δὲ οἱ ποιηταὶ τούτων ἀδύνατον ἐξευρεῖν. Κατὰ Bergk. griech. Literaturgeschicht. II. S. 353. τὸ δεύτερον ποίημα φέρει συνήθως τὴν ἐπιγραφὴν „τοῦ αὐτοῦ Βασιλίου". Ἐκ τούτου πλανηθέντες τινὲς ἀπέδωκαν αὐτὸ τῷ Ἐκκλησιαστικῷ συγγραφεῖ. Ἀλλὰ τὸ ἐν τῷ χειρογράφῳ ὄνομα ἄγει ἡμᾶς μᾶλλον εἰς τὸ ὄνομα Βασιλικοῦ, οὐδένα ἔχοντας λόγον ὑπονοεῖν τὸν ὁμώνυμον ῥήτορα τοῦ τρίτου μ. Χρ. αἰῶνος. Καθόλου ἀμφίβολον εἰ ἐνταῦθα τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως ἐπιγέγραπται. Ἦν ἂν τότ' ἀνάγκη τῷ αὐτῷ συγγραφεῖ ἐπίσης τὸ πρῶτον

ποίημα ἀποδοῦναι, ὅπερ βεβαίως οὐ τοῦ Ἀνακρέοντός ἐστιν. Ἀλλ' ἀμφότερα τὰ ποιήματα, ὡς αἱ διαφοραὶ τοῦ μέτρου ἐμφαίνουσιν, ἐλήφθησαν ἐκ διαφόρων συλλογῶν καὶ δυνατὸν οὐχ ἑνὸς ποιητοῦ εἶναι. Πιθανῶς ἐν τῇ δευτέρᾳ συλλογῇ προεγράφετο τὸ ὄνομα Βασιλικοῦ τῶν ἡμιαμβίων φερόντων τό ὄνομα τοῦ Ἀνακρέοντος. Τὸ πέμπτον ποίημα ἐπιγέγραπται ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ τοῦ Πλανούδη „Ἰουλιανοῦ ἀπὸ ὑπάρχων Αἰγυπτίου" ὅστις κατὰ τὸν ἕκτον μ. Χρ. αἰῶνα ἤκμασεν.

Ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Ἀνακρεοντείων ᾠδῇ ἀναγινώσκεται.

„γέρων μὲν ἦν, καλός δέ,
„καλὸς δὲ καὶ φίλευνος·
„τὸ χεῖλος ὦζεν οἴνου,
„τρέμοντα δ' αὐτὸν ἤδη
„Ἔρως ἐχειραγώγει.

Τὸ ῥῆμα χειραγωγῶ ἀντὶ τοῦ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς ἄγω ἢ ὁδηγῶ τινα παρ' οὐδενὶ τῶν παλαιῶν εὕρηται. Μόνον ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων γίνεται αὐτοῦ χρῆσις. οιον. „χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν“. Λουκ. πραξ. 9, 8. „ὡς δὲ οὐκ ἔβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν.“ 22, 11. „Εὖ ποιεῖς, ὦ Ἑρμῆ, χειραγωγῶν.“ Λουκ. Τιμ. 30. „Τὸν δεσπότην μετὰ τῆς μητρὸς ἐχειραγώγει.“ Ἀθήν. 5, 211. „ὥσπερ τυφλὸν χειραγωγῶν“ Γρηγ. Ναζιανζ. p. 547. c. „Πάππος ὑπὸ σφετέρων ἐκγόνων χειραγωγούμενος.“ Ἱεροκ. παρὰ Στοβ. Ἀνθολ. III, 449. „παίδων πολλῶν προηγουμένων καὶ χειραγωγούντων τοὺς γονεῖς.“ Μουσών. III, 450. „Ὁ Οἰδίπους γηραιὸς ὢν ἀφικνεῖται εἰς Ἀθήνας ὑπὸ τῆς θηγατρὸς Ἀντιγόνης χειραγωγούμενος“ ὑπόθεσ. εἰς Οἰδ. ἐπὶ Κολωνῷ. „ἵνα τῷ λόγῳ χειραγωγούμενοι μηδὲν ἄλογον πράξωσιν“ Ἰωάν. Χρυσοστ. λόγ. εἰς τὴν παραβ. τοῦ Ἀσώτου 1. „Τὴν εὕρεσιν μνήμῃ χειραγωγεῖν“ Πλ. ἠθ. 48. „Ἀπὸ τῆς φωνῆς ἐπ' αὐτὴν χειραγωγηθείς“ Ἡλιοδ. 1, 30. „ἐπὶ τὸ δωμάτιον ὑπὸ θρήνου χειραγω-

γούμενος“ 5, 2. „εἰκότως οὖν μισῶ τοὺς Ἀθηναίους δι᾽ ἐκείνους οὐχ ὑπὸ τῶν τέκνων ἀλλ᾽ ὑπὸ τῶν οἰκετῶν χειραγωγούμενος“ Διοδ. 13, 20, 5. „Διὰ τοῦ τῶν Μουσῶν ὀνόματος χειραγωγούμενος“ Ὀλυμπ. εἰς Πλατ. Ἀλκιβ. 80. „Ἀλλοτρίους δὲ δοκεῖν ἔχειν ὀφθαλμοὺς τυφλὸν γενέσθαι σημαίνει καὶ ὑπὸ ἄλλου χειραγωγηθῆναι.“ Ἀρτεμίδωρ. Ὀνειροκρ. I, 26. „Τὸν Οὐρσέλιον τὰ τῆς τυφλώσεως ὄργανα φέροντα καὶ ὑπό του χειραγωγούμενον.“ Ἄννα Κομνηνὴ I, 1, 22, 14. ἐκδ. Bonn. „Καὶ ἄχειρα ὑπὸ ἀνδρῶν ἑτέρων χειραγωγούμενον.“ II, 347, 8. „πίστει χειραγωγούμενος.“ Ἰωαν. Δαμασκ. σελ. 263. „Ἐκ τούτων ἐπὶ τὴν θείαν οὐσίαν χειραγωγούμενος“ 144. „κατ᾽ ὀλίγον χειραγωγούσης τῆς τύχης αὐτόν.“ Ἡρωδ. 8, 3. Πῶς δὲ τὸ τοιοῦτον ὑπὸ τῶν δοκίμων ἐξεφέρετο οὐ δύναμαι μετ᾽ ἀκριβείας εἰπεῖν, εἰ καὶ πολλὰς ἐν πολλοῖς τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἐρεύνας ἐποιησάμην. Ἀλλὰ φρονῶ ὅτι τὸ ἐν Σοφοκλέους Αἴαντι ἀπαντῶν „χερσὶν εὐθύνειν“ οὐ πόῤῥω ταύτης τῆς σημασίας ἀφίσταται. οἷον· „δεῦρο προσπόλων ἄγ᾽ αὐτὸν (τὸν Παῖδα) ὅσπερ χερσὶν εὐθύνων κυρεῖς.“ Σοφοκλ. Αἴας 542.

Ἐν τῇ αὐτῇ Ἀνακρεοντείῳ ᾠδῇ κατωτέρω φέρεται.

„ὁ δ᾽ ἐξελὼν καρήνου
„ἐμοὶ στέφος δίδωσιν.
„τὸ δ᾽ ὦζ᾽ Ἀνακρέοντος.
„ἐγὼ δ᾽ ὁ μωρὸς ἄρας
„ἐδησάμην μετώπῳ
„καὶ δῆθεν ἄχρι καὶ νῦν
„ἔρωτος οὐ πέπαυμαι.“

Ἐκ τῶν συμφραζομένων παντὶ τῷ προσέχοντι τὸν νοῦν καθίσταται δῆλον, ὅτι τὴν λέξιν δῆθεν οὐ δύναταί τις ἄλλως ἑρμηνεῦσαι, ἢ διὰ τοῦ ἐντεῦθεν, ἢ διὰ τοῦ τῆς ἡμετέρας συνη-

θείας ἔκτοτε. Ἀλλ' ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας παρ' οὐδενὶ τῶν δοκίμων συγγραφέων εὕρηται. Ἰδοὺ δὲ περὶ τούτου παρὰ τῶν μεταγενεστέρων λεξικογράφων καὶ ὑπομνηματιστῶν τὶ ἀναφέρεται.

„Δῆθεν. ὡς δή φησι, τοῦτο προσποίησιν ἀληθείας ἔχει, δύναμιν δὲ ψεύδους· λαμβάνεται τό θεν ὡς παραπληρωματικόν." „Ὁ δὲ Σερτώριος παρῄνει ὡς δῆθεν αὐτοῖς παραδοῦναι τὴν πόλιν." „Ὁ δὲ Κῦρος ὡς ἐπὶ Πισίδας δῆθεν ἐπορεύετο, ἐφ' οὓς στρατεύειν προεφασίζετο." Καὶ αὖθις. „Προέτεινε τὰς χεῖρας, ἱκετεύων δῆθεν." Καὶ αὖθις. „Ἄλλως δὲ τῇ καθ' ἡμᾶς πολιτείᾳ χαίρειν ἐθέλοντα δῆθεν."

Σουΐδας. (Τομ. Α'. σελ. 1235. ἔκδ. Bernhardy.)

„Τὸ δῆθεν ποτὲ μέν ἐστι παραπληρωματικὸν δή, ποτὲ δὲ ὡς δή."

Μέγα ἐτυμολογικόν. (Σελ. 263, 25.)

„δῆθεν. ὡς δή, ἢ φησίν· ἢ ἐντεῦθεν.

δῆθεν· ὡς μάλιστα, ὡς δή (cod. δῆλον), ἐξεπίτηδες."

Ἡσύχιος. (Τομ. Α'. σελ. 479, 69, 70, ἔκδ. Schmidt.)

„δῆθεν· ὡς δή φησιν· ποτὲ μέν ἐστι παραπληρωματικὸν δή, ποτὲ δὲ ὡς δή."

Ζωναρᾶ Λεξικόν. (Τομ. Α'. σελ. 504, ἔκδ. Tittman.)

„δῆθεν· ποτὲ μὲν παραπληρωματικόν, ποτὲ δὲ ἀντὶ τοῦ δηλαδὴ ἢ ὡς δή."

Σχόλια εἰς Ἀπολλ. τὸν Ῥόδιον I, 998. p. 362, 7, Kul. (7. p. 461, 18.)

Τὸ παρὰ Διογένει τῷ Λαερτίῳ ἀπαντῶν „καί ποτε καὶ Φρύνην τὴν ἑταίραν ἐθελῆσαι πειρᾶσαι αὐτόν, καὶ δῆθεν διωκομένην ὑπό τινων καταφυγεῖν εἰς τὸ οἰκίδιον" Ξενοκράτης, 4, 2, 7. οὐδαμῶς φαίνεται κείμενον ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἐντεῦθεν, ὡς φρονεῖ ὁ σοφὸς τοῦ παπείου λεξικοῦ συγγραφεύς. Κατ' ἐμὴν γνώμην ἑρμηνευτέον οὐχὶ „καὶ ἐντεῦθεν καταδιωκομένην" ἀλλὰ

„καὶ λόγῳ διωκομένην, ἴσον τῷ τῆς νέας γλώσσης καὶ προσποιουμένη ὡσεὶ ἐδιώκετο ὑπό τινων κατέφυγεν εἰς τὸ οἰκίδιον.“

Ἡ τελευταία σημασία τοῦ δῆθεν παρ' Ἡσυχίῳ κειμένη ἐντεῦθεν φαίνεται ληφθεῖσα ἐκ μεταγενεστέρων συγγραφέων μᾶλλον ἢ ἐκ δοκίμων. α'. διότι παρ' οὐδενὶ τῶν σῳζομένων δοκίμων συγγραφέων εὑρίσκεται ἐπὶ τῆς τοιαύτης σημασίας, β'. διότι τὴν σημασίαν ταύτην τάττει τελευταίαν ὁ Ἡσύχιος, καὶ γ'. διότι οὔτε ὁ Σουΐδας, οὔτε ὁ μέγας ἐτυμολόγος (Συμεών), οὔτε ἄλλος τις τῶν παλαιῶν ἑρμηνευτῶν ποιεῖται μνείαν τῆς τοιαύτης σημασίας τοῦ δῆθεν.

Ἐν τῇ πέμπτῃ ἀνακρεοντείῳ ᾠδῇ φέρεται.

„ἀργύρεον δ' ἁπλώσας
„ποτὸν ποίει μοι τερπνόν·
„τῶν τελετῶν παραινῶ
„μὴ ξένον μοι τορεύσῃς
„μὴ φευκτὸν ἱστόρημα
„μᾶλλον ποίει Διὸς γόνον
„Βάκχον Εὔϊον ἡμῖν·
„μύστις νάματος ἡ Κύπρις
„ὑμεναίους κροτοῦσα.“

Τὸ ῥῆμα ἁπλῶ ἐξ οὗ ἀόριστος ἥπλωσα καὶ μετοχὴ ἁπλώσας ἴδιον τῶν μεταγενεστέρων ἐστίν. οἷον· „χάλκεον ἁπλώσαντες ἐνυαλίῳ δέμας“. Νονν. Διον. 24, 336. „χρύσεον ἐφαπλώσαντες ἄωτον.“ 15, 9. „ἐν δ' ἄρ' ἐρετμοῖς χεῖρας ἐφαπλώσαντες ὑπεὶρ ἅλα τύπτον ἕκαστος.“ Ὀρφ. Ἀργον. 455. „ἁπλώσας κατὰ γῆν σῶμα τὸ Καννάβιον.“ Λουκιλλ. Anth. pal. 11, 107. „τὴν σαγήνην ἁπλώσας.“ Ἀλκιφρ. ἐπ. 3, 3, 1. „εἰς μῆκος ἁπλώσω τὸν λόγον.“ Σχολ. Σοφοκλ. Τραχ. 680. „ἡπλωμένη καὶ πατουμένη στρωμνή.“ Φιλοκτ. 33. „ἁπλώσας ὁ λόγος τὴν ἀλήθειαν.“

Προκλ. 89, 40. „*πλεῖστα τῶν ὑπὲρ πελάγους ἁπλωθέντων ἱστίων.*“ *Λιβαν.* 362. „*καὶ ἡ μὲν πολεμηθεῖσα ἐκκλησία τοὺς κόλπους ἥπλωσε.*“ *Ἰωαν. Χρυσοστ. λόγ. εἰς Εὐτρ.* 3. „*Γλαυκὴν δ' ἥπλωσε θάλασσαν.*“ *Χρησμοὶ Σιβυλλ. λόγ.* 11. „*παλάμας ἥπλωσεν ἐπὶ ξύλου πολυκάρπου.*“ *λόγ.* 5, 256. „*ἡ πίστις πανταχοῦ τῷ κόσμῳ ἐφηπλώθη.*“ Thesaur. Hymnolog. IIII, 104, 112 (ed. Daniel) „*εὐκολώτατα ἠδύναντο βάλλειν τὸ ἀφεστηκὸς καὶ ἡπλωμένον*“, *Ἀγαθίας* 82, 18. (*ἐκδ. Βόννης*) „*ὑπὸ δὲ τὸν πρόποδα ἐν αὐτῷ δὴ τῷ χθαμαλῷ καὶ ἡπλωμένῳ.*“ 243, 13. „*ἁπλώσαντες ἑαυτοὺς κατεῖχον μέχρι τῆς Εὐφρατησίας.*“ *Ἰωαν. Μαλάλ.* 472, 17. *Ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις οὐδαμοῦ εὕρηται ἐφ' ἧς ἐν τῷ προκειμένῳ χωρίῳ σημασίας κεῖται. Ἐνταῦθα οὐ δύναταί τις ἄλλως ἑρμηνεῦσαι ἢ διὰ τοῦ ἀορίστου κατεργασάμενος. Ἀλλ' ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας οἱ παλαιοὶ ἐποιοῦντο χρῆσιν τοῦ ῥήματος* ἐλαύνειν, *ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν ἑπομένων χωρίων διαφόρων συγγραφέων· οἷον.* „*αὐτίκα δ' ἀσπίδα μὲν πρόσθ' ἔσχετο πάντοσ' ἐΐσην, καλήν, χαλκείην ἐξήλατον, ἣν ἄρα χαλκεὺς ἤλασεν.*“ *Ὀμ. Ἰλ.* 12, 296. „*ἐπεὶ πέντε πτυχὰς ἤλασε Κυλλοποδίων.*“ 20, 270. „*πλὴν ἐπὶ τῇσι κεφαλῇσι εἶχον μετεξέτεροι αὐτῶν καὶ χάλκεα καὶ σιδήρεα ἐξεληλαμένα ποιήματα.*“ *Ἡροδ.* 7, 84. „*εὐνὴ Ἡφαίστου χερσὶν ἐληλαμένη χρυσοῦ.*“ *Ἀθην.* 11, 470. „*σίδηρον λεπτῶς ἐληλαμένον. Πλουτ. Καμ.* 13. „*κασσίτερον ἐληλασμένον εἰς τὸ λεπτότατον.*“ *Παυσαν.* 4, 26, 8. „*κέντρον ἐπὶ λεπτὸν ἐξεληλαμένον καὶ ξυνωξυσμένον.*“ *Πολύβ.* 6, 22, 4. *Τὰ δὲ ἐπίθετα* σφυρήλατος, χαλκήλατος, ἀργυρήλατος, χρυσήλατος, *διαλύουσι πᾶσαν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς παρὰ παλαιοῖς χρήσεως τοῦ ῥήματος* ἐλαύνειν *ἐπὶ μετάλλων. οἷον.* „*Πέδαις σφυρηλάτοις περιβαλών.*“ *Αἰσχ. Περσ.* 733. „*χαλκήλατοι κλάζουσι κώδωνες φόβον.*“ *ἑπτ. ἐπὶ Θήβ.* 368. „*τὸ γὰρ πόλεως ὄνειδος ἐν χαλκηλάτῳ σάκει.*“ 522. „*διέλαχον σφυρηλάτῳ Σκύθῃ σιδήρῳ.*“ 798. „*χαλκήλαθ' ὅπλα.*“ *Εὐρ. Ἑλεν.* 1264. „*χρυσήλατον γὰρ ἄνδρα τευχηστὴν ἰδεῖν.*“ *Αἰσχ. ἑπτ. ἐπὶ Θήβ.* 627. „*χρυσηλάτου θώμιγγος ἐξορ-*

μώμενον.“ Εὐμ. 180. „χρυσηλάταις πόρπαισιν αἱμάξας κόρας.“ Εὐρ. Φοιν. 63. „ἣ χρυσήλατος προὔκειτο μαστῶν περονίς.“ Σοφοκλ. Τραχ. 924. „εἰκὼ χρυσέην σφυρήλατον ἐποιήσατο.“ Ἡροδ. 7, 69. „σφυρήλατον ἐν Ὀλυμπίᾳ στάθητι.“ Πλ. Φαίδ. 236.

Ἀλλὰ καὶ ἡ λέξις ἱ σ τ ό ρ η μ α οὐκ ὀρθῶς ἔχει. Ἐνταῦθα ὡς ἐκ τῆς συνεχείας τοῦ λόγου καθίσταται δῆλον ἀντὶ τῆς λέξεως γ ρ α φ ὴ ἢ ζ ω γ ρ ά φ η μ α ξένην τινὰ ἱστορίαν μιμούμενον ἡ λέξις ἱ σ τ ό ρ η μ α κεῖται. Ἀλλὰ τὸ ῥῆμα ἱστορῶ, ἐξ οὗ ἡ λέξις ἱ σ τ ό ρ η μ α ὅλως διάφορον παρὰ τοῖς δοκίμοις σημασίαν ἔχει, τὴν δὲ σημασίαν τοῦ γ ρ ά φ ε ι ν ἢ ζ ω γ ρ α φ ε ῖ ν ἐν τῷ Βυζαντιακῷ Ἑλληνισμῷ ἔλαβεν, καὶ σήμερον ἔτι εἰς εἰκόνας τῆς παρελθούσης καὶ προπαρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἀναγινώσκει τις τὴν ἑξῆς σημείωσιν „αὕτη ἡ εἰκὼν ἱστορήθη ὑπὸ τοῦ δεῖνος.“ Ἐν τέλει πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τούτου παρατιθέμεθα τροπάριόν τι τοῦ μικροῦ παρακλητικοῦ Κανόνος καθ᾽ ἑκάστην ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ᾀδόμενον. „Ἄλαλα τὰ χείλη τῶν ἀσεβῶν τῶν μὴ προσκυνούντων τὴν εἰκόνα σου τὴν σεπτὴν τὴν ἱστορηθεῖσαν ὑπὸ Λουκᾶ ἱερωτάτου τὴν ὁδηγήτριαν.“

Ἐν τῇ ἑνδεκάτῃ τῶν Ἀνακρεοντείων ᾠδῇ φέρεται.

„ὅπως δ᾽ ἂν ἐκμάθῃς [1]) πᾶν,
„οὐκ εἰμὶ κ η ρ ο τ έ χ ν η ς
„ἀλλ᾽ οὐ θέλω συνοικεῖν
„Ἔρωτι παντορέκτᾳ.
„δὸς οὖν, δὸς αὐτὸν ἡμῖν
„δραχμῆς καλὸν σύνευνον.“

Ἡ λέξις κ η ρ ο τ έ χ ν η ς οὐ μόνον ἀνάττικος, ἀλλὰ καὶ βάρβαρός

1) Παρεμβληθέντος τοῦ ἄρθρου „τὸ“ δοκεῖ τὸν στίχον τοῦτον ἐκ τῆς τραγῳδίας παρειληφέναι.

ἐστιν, οὔτε παρὰ τοῖς παλαιοῖς οὔτε παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἐν χρήσει οὖσα. Ἀντὶ τοῦ κηροτέχνης ἀείποτε ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἐλέγετο κοροπλάθος ἢ κηροπλάστης, ὡς φανεροῦται ἐκ τῶν κατωτέρω παρατιθεμένων χωρίων διαφόρων συγγραφέων καὶ λεξικογράφων. οἷον. „Κοροπλάθος. οἱ τοὺς κόρους πλάττοντες κηρῷ ἢ γύψῳ, τουτέστι τὰ ζῷα πάντα. οἱ κατασκευάζοντες εἴδωλα βραχέα ἐκ πηλοῦ πάντων ζώων, οἷς ἐξαπατᾶσθαι τὰ παιδάρια εἴωθεν. Οὗτος κοροπλάθος καλεῖται. Κοροπλάθους λέγουσι τοὺς ἐκ πηλοῦ τινος ἢ κηροῦ ἢ τοιαύτης τινὸς ὕλης πλάττοντας κόρας ἢ κούρους." Σουΐδας (ἔκδοσ. Bernhardy).

„Κοροπλάθοι ἀττικῶς, κοροπλάσται ἑλληνικῶς." Μοῖρις (σελ. 234. ἔκδοσ. Πιέρσωνος).

„Κοροπλάστης. ὁ τὰ ζῷα διαπλάσσων. οὐ γὰρ μόνον κούρους ἢ κόρας πλάσσει, ἀλλὰ πᾶν ζῷον. καὶ κοροπλάθους τοὺς ἐκ κηροῦ ἢ πηλοῦ ἢ τοιαύτης τινὸς ὕλης πλάττοντας κόρας ἢ κούρους. κόρη γὰρ τὸ σμικρὸν ἀγαλμάτιον τὸ γύψινον ἢ πήλινον." Μέγα Ἐτυμολογικόν (σελ. 529).

„Κουροπλάθος οὐ κοροπλάστης." [1]) Θωμᾶς Μάγιστρος (σελ. 552).

„Τὸ μὲν δὴ ξύλον, ᾧ περιπλάττουσι τὸν πηλὸν οἱ κοροπλάθοι κάναβος καλεῖται. αὐτὸ δὲ τὸ πήλινον ὃ περιείληφε τὰ πλασθέντα κήρινα, ἃ κατὰ τὴν τοῦ πυρὸς προσφορὰν τήκεται, καὶ πολλὰ ἐκείνου τρυπήματα ἐναπολείπεται, λύγδυς καλεῖται." Πολυδεύκους ὀνομαστικόν. 10, 190.

„Πλάσται, πλάττειν, διαπλάττειν, πλαστική, καὶ κηροπλάσται, κηροπλαστική, κηρὸν τήκειν, ἀλεαίνειν, χεῖν, λύειν, ἀνιέναι, ὀργάζειν, μαλάττειν, λέγεται καὶ πηλὸν ὀργάζειν." 7, 165.

„Ταῦτα ἡμῶν διανοηθεὶς ὁ κηροπλάστης." Πλατ. Τιμ. 74.

---

1) Ὁ ἐκδότης τοῦ Θωμᾶ Μαγίστρου διορθοῖ τὴν λέξιν κουροπλάθος εἰς κοροπλάθος.

ὥσπερ ἄν, εἴ τις Φειδίαν τὸν τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἕδος ἐργασάμενον τολμῴη καλεῖν κοροπλάθον. Ἰσοκρ. 11, 2.[1]). *χαλκοτύποις μὲν πείθονται καὶ λιθοξόοις καὶ κηροπλάσταις, ἀνθρωπόμορφα τὰ σώματα τῶν θεῶν εἶναι.“ Πλουτ. Ἠθ.* 167. *„οἱ ἀδρανεῖς τὰς ἰδέας τύποις κοροπλαθικοῖς ἐφ᾽ ἑαυτῶν οὔσας καὶ ἔξω τοῦ νοῦ κειμένας εἰσάγουσιν·“ Πρόκλου ὑπομνήμ. εἰς τὸν Πλάτωνος Τίμαιον* 2, 120. *„οἷον ποιοῦσι οἱ κοροπλάθοι τὸν Μαρσίαν ἐκ τοῦ φυτοῦ δεδεμένον. „Ἀχιλλεὺς Τάτιος* 3, 15, 50. *„οὐδὲ οἱ κοροπλάθαι χρώματα δύνανται ποιεῖν, μὴ χρώματα ἀλλαχόθεν ἐπάγοντες·“ Πλωτῖνος* 27, 2, 10. *„οὐκ οἶδα ὅπως δοκεῖ μοι προσεοικέναι τὸ τῶν φιλοσόφων ἐνίων περὶ τοὺς λόγους ἀμηχανία τῷ τῶν κοροπλάθων“ Δίων. Χρυσοστ. λόγ.* 60, 312. *„τοῖς ὑπὸ τῶν κοροπλάθων εἰς τὴν ἀγορὰν πλαττομένοις ἐοικώς.“ Λουκιαν. Λεξιφ.* 22. *„τίς ἦν ὁ γράψας πρῶτος ἀνθρώπων ἄρα ἢ κηροπλαστήσας ἔρωθ᾽ ὑπόπτερον.“ Εὔβουλ. παρ᾽ Ἀθην.* 13. *σελ.* 562. *„ὥσπερ κηροπλαστέοντα χρὴ εἰς τὴν φύσιν τὴν δικαίαν ἄγειν.“ Ἱπποκρ. σελ.* 828. *„ἐκηροπλάστησεν ὅκως ἐκ γενετῆς ἡ φύσις τὸν ἄνθρωπον“ Ἀρεταῖος* 71. *„οἱ γὰρ θέλοντες σκεύη κατασκευάσαι καὶ ἐνυφάναι ζῴδια πρῶτον κηροπλαστοῦσιν.“ Γρηγ. Νυσ.* (σελ. 238, 30).

Ἐν τῇ δεκάτῃ ἑβδόμῃ τῶν ἀνακρεοντείων ᾠδῇ ἀναγινώσκεται.

„Γράφε μοι Βάθυλλον οὕτω
„τὸν ἑταῖρον, ὡς διδάσκω.
„λιπαρὰς κόμας ποίησον
„τὰ μὲν ἔνδοθεν μελαίνας
„τὰ δ᾽ ἐς ἄκρον ἡλιώσας.“

---

1) „Κοροπλάθους ἔλεγον οἱ Ἀττικοὶ οὓς οἱ λοιποὶ Ἕλληνες κοροπλάστας. Ὠνόμαζον δὲ οὕτω τοὺς ἐκ πηλοῦ ἢ κηροῦ ἢ τινος τοιαύτης ὕλης πλάττοντας κόρας ἢ κούρους, ὥς φησιν Ἁρποκρατίων,

Τὸ ῥῆμα ἡλιάω-ῶ = λάμπω ὥσπερ ὁ ἥλιος ἄγνωστον καὶ ἄχρηστον τοῖς δοκίμοις ἐτύγχανεν ὄν. Ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν μεταγενεστέρων φαίνεται ὅτι σπανιώτερον ἐγίνετο αὐτοῦ χρῆσις, διότι ἐκτὸς τῶν κατωτέρω παρατιθεμένων ὀλίγων παραδειγμάτων οὐδαμοῦ ἄλλοθι ἀπαντᾷ. οἷον. „ἔστι δ', οἶμαι, ἡλιῶσά τε καὶ ὑποφαίνουσα“ (κόμη). Φιλόστρατ. (τ. εἰς Τ. Ἀπολ. σελ. 321. ἔκδ. Olearius) „χαροπὸν δὲ ὄμμα καὶ γλαυκὸν καὶ μέλαν γραφικὴ οἶδε. (ἐργάζεσθαι) καὶ ξανθὴν κόμην οἶδε, καὶ πυρσὴν καὶ ἡλιῶσαν.“ Προοίμ. Εἰκόνων σελ. 763. Ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ σχολιαστής τις ἄγνωστος σημειοῖ „ξανθήν, ὑπόπυρσον, πυρσήν, πυρώδη, ἡλιῶσαν, ὑπόλευκον.“ „κόμη τε ἡλιῶσα καὶ ἀνεστηκυῖα νῦν ὑπὸ τοῦ τῆς ὁρμῆς ἐνεργοῦ.“ Εἰκον. σελ. 887. „πλὴν ὅσον αἱ κόμαι μελάντεραί τε καὶ ἡλιῶσαι κατεκέχυντο.“ Εὐνάπιος ἐν βίῳ Ἰαμβλίχου 29. „τὴν δὲ ἀπὸ κορυφῆς καὶ ἀπὸ μετώπου δάφνης ἁπαλοὶ κλῶνες ἔστεφον, ῥοδοειδῆ τε καὶ ἡλιῶσαν διαδέοντες.“ Ἡλιόδωρ. 3, 4. „Ἔπαινος κόμης παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ ξανθόν. διὸ καὶ ἡλιώδης κόμη, καὶ ἡλιῶσα ἡ τοιαύτη, καὶ χρυσέα δέ, καὶ ὁ ταύτην ἔχων χρυσοκόμας.“ Εὐσταθ. παρεκβολ. 432, 40.

Ἐν τῇ αὐτῇ κατωτέρω ᾠδῇ φέρεται.

„ἁπαλὸν δὲ καὶ δροσῶδες
„στεφέτω μέτωπον ὀφρὺς
„κυανωτέρη δρακόντων
„μέλαν ὄμμα γοργὸν ἔστω
„κεκερασμένον γαλήνῃ.“

Ὁ παρακείμενος κεκέρασμαι καὶ μετοχὴ κεκερασμένος

τοῦτο παρατιθέμενος Ἰσοκράτους τὸ χωρίον. Αὐτὰ δὲ τὰ πλαττόμενα οὐ μόνον κόρας, ἀλλὰ καὶ Γλήνας, καὶ νύμφας καὶ πλαγγόνας ἐκάλουν.“ Κοραῆ σημειώσεις εἰς τὸν περὶ Ἀντιδόσεως λόγον τοῦ Ἰσοκράτους.

πόρρω τῆς τῶν παλαιῶν δοκίμου συνηθείας ἀπέχει.[1]) „Ἔδει μετὰ τὸ δεῖπνον εἰσελθοῦσαν τὴν παῖδα φιάλην κεκερασμένην ᾧ βούλοιτο δοῦναι τῶν παρόντων μνηστήρων.“ Ἀριστοτ. Ἀποσπ. 508. „Ἥξῃ σοι μελάθροις ὁλοῷ κεκερασμένη ἄστρῳ.“ Χρησμ. Σιβυλλ. 11, 126. Ἀντὶ τούτου ἀείποτε ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐλέγετο κέκραμαι. οἷον. „Ὅταν τις ἀρετᾷ κεκραμένον καθαρᾷ.“ Πινδ. Πυθ. 5, 2. „γῆρας οὐλόμενον κέκραται ἱερᾷ γενεᾷ.“ Πυθ. 10, 43. „ἰδέᾳ τε καλὸν ὥρα τε κεκραμένον.“ Ὀλ. 11, 104. „θεόσυτος ἢ βρότειος ἢ κεκραμένη.“ Αἰσχ. Προμ. 116. „πῶς οὖν κέκραται ὁ σκύφος.“ Εὐρ. Κυκλ. 557. „Κύλικος ἴσον ἴσῳ κεκραμένης.“ Ἀριστ. Πλουτ. 1132. „κεκραμένος πρὸς χαλκὸν ἄργυρος.“ Δημ. 24, 214. „φύσει πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν εὖ κεκραμένος.“ Πλ. Νουμ. 3. καὶ συνθέτως. οἷον. „ὥς μοι τὰ μὲν παλαιὰ συγκεκραμένα ἄλγη δύσοιστα.“ Αἰσχ. Χοηφ. 733. „δειλαία δὲ συγκέκραμαι δύᾳ.“ Σοφ. Ἀντιγ. 1311. „Τέκμησαν οἴκτῳ τῷδε συγκεκραμένην.“ Αἴας 897. „πολυφόρῳ συγκέκραμαι δαίμονι.“ Ἀριστοφ. Πλοῦτ. 853.

---

1) „κεκερᾶσθαι vitiosa et barbara forma est. Attica sunt κέκραμαι et ἐκράθην, Ionica vetera κέκρημαι et ἐκρήθην, minus vetera κεκέρασμαι et ἐκεράσθην quae Xenophon usurpat ab ionibus aequalibus sumpta, ut et ἐδυνάσθην quod apud eum perpetuum est pro ἐδυνήθην. Hinc Lucianus aut κεκρᾶσθαι dixisse potest aut κεκεράσθαι, sed quod ex utroque perperam conflatum est κεκερᾶσθαι dicere non potuit.“ Cobet. var. lectt. (σελ. 325). „Im Perf. pass. ist κεκέρασμαι nur aus späterer Zeit, wohin auch Anacreon 19, 13 gehört.“ Buttmann, griech. Sprachlehre σελ. 164. „Sic ἱστία ἀναπεπετασμένα. Appian bell. pun. (XX.) 475. ὀφθαλμοὶ ἀναπεπετασμένοι. Adamant. Phys. II, 30, 434 quemadmodum etiam κεκερασμένος et κεκραμένος apud eosdem auctores permutantur.“ Φρύνιχος (ἔκδ. Lobeck. σελ. 582). „αὐτοκέρας. σημαίνει τὸ αὐτοκέραστον καὶ συμμέτρως κεκερασμένον, ἤγουν πεφυκὸς κεράννυσθαι. Φρύνιχος (Bekkeri anecdota 447).

Ἐν τῇ εἰκοστῇ τρίτῃ Ἀνακρεοντείῳ ᾠδῇ ἀναγινώσκεται.

„κἀγὼ μὲν ᾖδον ἄθλους
„Ἡρακλέους. λύρη δὲ
„ἔρωτας ἀντεφώνει.
„χαίροιτε λοιπὸν ἡμῖν
„ἥρωες· ἡ λύρη γὰρ
„μόνους ἔρωτας ᾄδει.“

Δῆλον τοῖς πᾶσι τυγχάνει ὂν ὅτι τὸ ἐπίθετον λοιπός, ή, όν, παρὰ τοῖς δοκίμοις συγγραφεῦσι σημαίνει ἐπίλοιπος, ὑπόλοιπος ὅπερ ἐν τῇ Λατινικῇ διὰ τοῦ reliquus, ceterus *μεταφράζεται. οἷον. „ὁ νικῶν λοιπὸν ἀμφὶ βίοτον.“ Πινδ. Ὀλ.* 1, 100. *„θεὸς εὔφρων εἴη λοιπαῖς εὐχαῖς.“ Ὀλ.* 4, 14. *„τόθι γὰρ γένος Εὐφάνου φυτευθὲν λοιπὸν αἰεί.“ Πυθ.* 4, 256. *„τὴν λοιπὴν πλάνην.“ Αἰσχ. Προμ.* 786. *„τὸν λοιπὸν χρόνον.“ Σοφοκλ. Φιλ.* 84. *Καὶ κατ᾽ οὐδέτερον γένος ἀπαντᾷ τὸ λοιπόν, τοῦ λοιποῦ ἐπιρρηματικῶς καὶ σημαίνει μέλλοντα χρόνον, καὶ τὸ μὲν τὸ λοιπὸν εἰς τὸ ἑξῆς κατὰ συνέχειαν, τὸ δὲ τοῦ λοιποῦ εἰς τὸ ἑξῆς κατὰ διαφόρους περιστάσεις. οἷον. „τὸ λοιπὸν φυλάξομαι.“ Σοφ. Φιλοκτ.* 452. *„τὸ λοιπὸν ἤδη χαίρετε.“ Τραχ.* 917. *„μακαρία γὰρ ἡ πόλις ἔσται τὸ λοιπόν.“ Ἀριστοφ. Ἐκκλ.* 559. *„τὸ λοιπὸν ἄνδρας ἀγαθοὺς εἶναι.“ Ξενοφ. Κύρου παιδεία* 3, 3, 8. *„οὐκέτι τοῦ λοιποῦ πάσχοιμεν ἂν κακῶς.“ Δημοσθ. Φιλιπ.* 1. *Συνδυάζων τὴν ἔννοιαν τοῦ εἰρημένου χωρίου πρὸς ἑρμηνείαν οὐ δύναταί τις τὴν λέξιν λοιπὸν ἄλλως ἑρμηνεῦσαι ἢ συλλογιστικῶς, τουτέστιν ὅτι ἡ λέξις λοιπὸν ἀντὶ τοῦ συνδέσμου οὖν κεῖται. Ἀλλ᾽ ἐκ τῆς χρονικῆς σημασίας μετέπεσεν εἰς συλλογιστικὴν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Πολυβίου. οἷον. „λοιπὸν ὅτε μὲν οὗτοι πρὸς ἀλλήλους ἢ πρὸς ἑτέρους πολεμοῦντες ἐν περισπασμοῖς ἦσαν, ἐγένετο τὸ δέον αὐτοῖς.“ Πολυβ.* 4, 32, 5. *„λοιπὸν ὁπόταν ἐκ τῶν καιρῶν ἀνυπόνοητά*

τινα συμβαίνῃ φανερὸν ὡς οὐ δύνασθαι δηλοῦσθαι κατὰ ταύτην τὴν ἐπίνοιαν.“ 10, 45, 2. „Ἄκουε λοιπὸν ῥημάτων κατωδύνων“ Νικήτ. Εὐγενειάδ. 2, 280. „Καλλιγόνη, σύγχαιρε λοιπὸν ἀντέφην.“ 3, 14. „καὶ πέμπτης που λοιπὸν καὶ ἕκτης ἡμέρας παρῳχηκυΐας.“ Ἡλιόδωρ. 7, 341. „Ἰτέον δὴ λοιπὸν ἐπὶ τὸ προκείμενον.“ Ἀρτεμιδ. Ὀνειροκρ. ἐν τῷ προοιμίῳ. (ἔκδ. Κοραῆ.) Πηγὰς λοιπὸν ἀφεὶς δακρύων ἀπὸ τῶν ἡμερωτάτων ὀφθαλμῶν.“ Ἰωανν. Χρυσοστ. λόγ. εἰς Εὐτρόπ. 6. „Λοιπὸν χρὴ ἑνός τινος ἡμῶν τοὺς λοιποὺς ἀκούειν.“ Ἄννα Κομνηνὴ 1, 206, 4. „λοιπὸν ἐγὼ μὲν ἄπειμι.“ 1, 233, 13. „λοιπὸν κινδυνεῦσαι ἡμᾶς χρὴ καὶ μὴ ἀνάνδρους ἀποθανεῖν.“ 1, 387, 14. „λοιπὸν θεῷ ἐπεύχεσθαι δεῖ.“ 1, 450, 20. „ἐντεῦθεν λοιπὸν ἀπαριθμεῖται τὰς τιμωρίας.“ Χρονικ. Πασχαλ. 454, 15. „ὁ δεσπότης Χριστὸς καὶ οἱ τούτου μαθηταὶ καὶ ἀπόστολοι διαρρήδην λοιπὸν ἐκήρυξαν.“ 443, 13. „καὶ ἡμεῖς λοιπὸν τῆς ἡσυχίας διὰ τῶν ἡμετέρων ἀειμνημονεύτων δωρεῶν ἐν ἀπολαύσει γινώμεθα.“ 709, 20. „ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς ἐπὶ τὸ Βυζάντιον λοιπὸν ἐμέμνητο.“ Ἰωαν. Κίνναμος 190, 18. ἀναθαρσήσαντες λοιπὸν συντονώτερον ἐπορεύοντο.“ 195, 9. „Αἰσχυνθήτωσαν λοιπὸν καὶ ἐντραπήτωσαν μεμηνότες.“ Thesaur. Hymnolog. 4, 102, 16. „καὶ ποῦ λοιπὸν πορευθῶ.“ 4, 17, 23. Καὶ οὐ μόνον ἡ λέξις λοιπὸν παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις καὶ τῇ νεοελληνικῇ γλώσσῃ εὕρηται ἀντὶ τοῦ οὖν, ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τοῦ γοῦν, τοιγάρτοι, τοιγαροῦν, τοίνυν, ἄρα, ἀλλὰ μήν, οὐκοῦν, δή, δῆτα, ὥστε, οὕτω δή, τοιγάρ. Ὁμοίαν τύχην ὑπέστησαν καὶ αἱ λέξεις ὕστερον, τέλος τῶν ὁποίων ἡ ἐπιρρηματικὴ χρῆσις ἐν τῇ νέᾳ γλώσσῃ συχνοτάτη ἐστίν.

Ἐν τῇ εἰκοστῇ πέμπτῃ Ἀνακρεοντείῳ ᾠδῇ ἀναγινώσκεται.

„πόθος δ᾽ ὁ μὲν πτεροῦται
„ὁ δ᾽ ᾠόν ἐστιν ἀκμήν,
„ὁ δ᾽ ἡμίλεπτος ἤδη

„βοὴ δὲ γίνετ' αἰεὶ
„κεχηνότων νεοσσῶν.
„Ἐρωτιδεῖς δὲ μικροὺς
„οἱ μείζονες τρέφουσιν."

Τὸ ἀκμὴν κεῖται ἀριδήλως ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἔτι ἢ τοῦ τῆς καθωμιλημένης ἀκόμη.[1]). οἷον. „παρὰ μὲν τοῖς Καρχηδονίοις τὴν δύναμιν ὁ δῆμος ἤδη μετειλήφει, παρὰ δὲ τοῖς Ῥωμαίοις ἀκμὴν εἶχεν ἡ σύγκλητος." Πολ. 6, 51. „καὶ τὰ μὲν περὶ τὸ δεξιὸν κέρας τοῦ Φιλίππου τοιαύτην εἶχε τὴν διάθεσιν, ὥστε ἀκμὴν ἄκριτα μένειν τὰ ὅλα." 16, 4, 3. „καὶ διαβουλευομένοις αὐτοῖς ἀκμὴν τοῦ πέμπειν τὴν εἰς Λακεδαίμονα βοήθειαν." Πλούταρχ. de glor. Athen. 346. „καὶ γὰρ ἐκεῖνος οὔπω συντεταγμένων τῶν Ἑλληνικῶν ἀλλ' ἀκμὴν ἐχόντων ἐτελεύτησεν." Συγκρ. Λουκουλλ. καὶ Κιμ. 1. „ἀκμὴν ὄντες ἐν εὐτυχίῃ τῆς ἡλικίης." Ἀρεταῖος 50, 4. „Ἀλλὰ προπετὴς εἶ ἀκμήν." Φάλαρις 9, 48. „λανθάνοντος ἀκμὴν κακοῦ τοῦ τὸν αὐτοκράτορα παρειληφότος." Ἰώσηπος 19, 1, 15. „πρόσθε μὲν ἀντιπρόσωπα φιλήματα καὶ τὰ πρὸ πείρας εἴχομεν· ἧς γὰρ ἀκμήν, Δίφιλε, παιδάριον." Στράτ. Antholog. Palat. 12, 251. „ἀκμὴν λυριόεν τι μελίζεται ἀμφὶ Βαθύλλῳ." Ἀντίπατρ. Σιδ. Anthol. 7, 30. „ἀκμὰν γ' ὦ δείλαιε· πρόαν γε μὲν αὐτὸς ἐπενθών." Θεόκρ. 4, 60. Ἀλλ' ἐπὶ τοιαύτης σημασίας οὐδέποτε ἐχρήσαντο τῷ ὀνόματι οἱ δόκιμοι. Οἱ δὲ παλαιοὶ ἀποδοκιμάζουσι μὲν καθόλου τὴν τοιαύτην χρῆσιν, παρατίθενται ὅμως δύο ἢ τρία παραδείγματα ταύτης[2]). Ἐκ τούτων

---

1) „ἦν δὲ ἀκμὴν ἀβάπτιστος" „δι' οἰκετῶν Αἰθιόπων, καὶ αὐτῶν τάχα ἀκμὴν ἀβαπτίστων" „ubi in utroque loco pro ἔτι notandum ἀκμήν, unde vox ἀκόμη quae hodie utantur Graeci." Θησαυρὸς τῆς Ἑλλην. Γλώσσης (τομ. II. ἐν λέξει ἀβάπτιστος).

1) „Ἀκμή· ὀξύτης, αὐτὴ ἡ ῥοπὴ τῆς τοῦ πράγματος ἐπιτάσεως, καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ νεότης. Ἀκμὴ δὲ καιροῦ ἡ εὐτυχία." Οὕτως

τὸ μὲν ἐν Σοφοκλέους Φιλοκτήτῃ 14 *„ἀκμὴν γὰρ οὐ μακρῶν ἡμῖν λόγων, μὴ καὶ μάθῃ μ' ἥκοντα, κἀκχέω τὸ πᾶν σόφισμα.“ διωρθώθη ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἐκδοτῶν εἰς ἀκμὴ „ἀκμὴ γὰρ οὐ μακρῶν ἡμῖν λόγων, μὴ καὶ μάθῃ μ' ἥκοντα, κἀκχέω τὸ πᾶν σόφισμα.“ τὸ δὲ τοῦ Ξενοφῶντος „καὶ τὰ μὲν σκευοφόρα τῶν Ἑλλήνων καὶ ὁ ὄχλος ἀκμὴν διέβαινε.“ Ἀνάβ.* 4, 3, 26 *ἑρμηνευτέον κατὰ* Krüger, griech. Sprachlehre § 41, 12, 11, *διὰ τοῦ* so eben = *ἄρτι. δηλ. οὐχὶ „ὁ στρατὸς ἔτι ἀλλ' ὁ στρατὸς ἄρτι διέβαινε.“ Ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ πρὸς Δημόνικον λόγου τοῦ Ἰσοκράτους ἐφέρετο ἐν ταῖς παλαιοτέραις ἐκδόσεσι „καὶ σὺ μὲν Ἰσοκράτης. „Κράτιστον μὲν τῆς ἀκμῆς τῶν καιρῶν τυγχάνειν.“ Λαμβάνεται δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ ἔτι. Οὕτως Ὑπερείδης καὶ Σοφοκλῆς.*

„Ἀκμὴν γὰρ οὐ μακρῶν ἡμῖν λόγων μὴ καὶ μάθῃ μ' ἥκοντα, κἀκχέω τὸ πᾶν σόφισμα.“ (Philoctet.)

Ἀντὶ τοῦ ἔτι. καὶ ἐν ἐπιγράμματι.

„Ἄσπιλον, ἀρρυτίδωτον, ἰσόχνοον ἀρτιγόνοισιν, ἀκμὴν εὐπετάλοις συμφυὲς ἀκρέμοσιν.“

Καὶ αὖθις

„Ὅσσος ἐν ἡρώεσσί ποτ' ἦν χόλος, οὐ μέρος ἀκμὴν ἐχθρὸν ἐν ἀψύχοις σώζεται ἀκρέμοσιν.“

„Ἀκμήν· ἔτι. „τὰς δὲ ἀκμὴν ἀνασειομένας πόλεις πρὸς τὴν τῶν Ῥωμαίων ἔχθραν, τῷ φόβῳ κατασβεννύων.“ Προκόπιος. „ὁ δὲ τοῦ καιροῦ τὴν ἀκμὴν ἐν τῷ παραυτίκα μεθῆκεν ἧς γε οὐκ ἔτι ἀντιλαβέσθαι ἐγεγόνει.“ Σουΐδας.

„Ἀκμήν· ἔτι“ ὅπερ τελευταῖον ὡς ὑποβολιμαῖον θεωρεῖται. Ἡσύχιος (τόμ. I, 100, 40, *ἔκδ.* Schmidt).

„Ἀκμὴν ἀντὶ τοῦ ἔτι. Ξενοφῶντα λέγουσιν ἅπαξ αὐτῷ κεχρῆσθαι, σὺ δὲ φυλάττου χρῆσθαι. λέγε δὲ ἔτι.“ Φρύνιχος, ἔκδ. Lobeck. *σελ.* 123.

„Ἀκμὴν οὐδεὶς τῶν Ἀττικῶν ἀντὶ τοῦ ἔτι ἢ μόνος Ξενοφῶν ἐν τῇ ἀναβάσει, Ἕλληνες δὲ χρῶνται.“ Μοῖρις, ἔκδ. Πιέρσωνος.

„ἔτι οὐκ ἀκμὴν εἰ καὶ Ξενοφῶν ἅπαξ ἐχρήσατο.“ Θωμᾶς Μάγιστρος.

ἀκμὴν φιλοσοφεῖς, ἐγὼ δὲ τοὺς φιλοσοφοῦντας ἐπανορθῶ“ ὅπερ ὁ Βεκκῆρος ἐκ τοῦ ἀρίστου ἀντιγράφου μετέβαλεν εἰς „καὶ σὺ μὲν ἀκμὴ φιλοσοφεῖν, ἐγὼ δὲ τοὺς φιλοσοφοῦντας ἐπανορθῶ.“ Τὰ ὑπὸ τοῦ Σουΐδα πρὸς πίστωσιν τῆς τοιαύτης χρήσεως ἀναφερόμενα ἐπιγράμματα μεταγενέστερά εἰσιν, ἅτε ποιηθέντα ὑπὸ Ἀντιφίλου τοῦ Βυζαντίου ἀκμάσαντος ἐπὶ Αὐγούστου καὶ Τιβερίου τῶν αὐτοκρατόρων. Pauly's Real-Encyclopädie I (σελ. 1152). Τὸ χωρίον τοῦ Ὑπερείδου οὐ παρατίθεται ὁ Σουΐδας, καὶ διὰ τοῦτο ἀδύνατον περὶ αὐτοῦ ἀποφήνασθαι γνώμην. Εἰκάζομεν δ' ὅμως ὅτι τὸ χωρίον τοῦτο ἢ ἐξ ἐσφαλμένης πηγῆς προήρχετο ἢ κακῶς ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Σουΐδα, ὡς τὸ μνημονευθὲν τοῦ Σοφοκλέους, ἢ κακῶς ἡρμηνεύθη, ὡς τὸ μνημονευθὲν τοῦ Ξενοφῶντος.

Ἐν τῇ εἰκοστῇ ἑβδόμῃ τῶν Ἀνακρεοντείων ᾠδῇ (Α.) ἣ κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Rose εἰκοστῇ ὀγδόῃ φέρεται.

„ὁ δ' Ἄρης ποτ' ἐξ αὐτῆς
„στιβαρὸν δόρυ κραδαίνων
„βέλος ηὐτέλιζ' Ἔρωτος·
„ὁ δ' Ἔρως, τόδ' ἐστιν, εἶπεν,
„βαρύ. πειράσας νοήσεις.“

Τὸ ῥῆμα εὐτελίζω ἐξ οὗ παρατατικὸς ηὐτέλιζε κατὰ τὴν παρακμὴν τῆς γλώσσης ἀναφανέν, σύνηθες τοῖς μεταγενεστέροις ἦν. οἷον. „πᾶν πέριξ εὐτελίζουσι καὶ διασύρουσι.“ Πλουτ. Ἠθ. 1073. „τὰς Μιλτιάδου πράξεις ὑπὸ πόδας τιθεμένου καὶ κατευτελίζοντος.“ Ἠθ. 1097. „ἐπιφθέγξασθαι λόγον, οἷον ἐξευτελίζοντα καὶ κατειρωνευόμενον τοὺς τὰ περίβλεπτα μεγάλοις πόνοις καὶ κινδύνοις διώκοντας.“ Πλουτ. Ἀλεξ. 28. „Γραῦς ἐξευτελίζουσα τὸ ὀξύβαφον ὡς βραχύ.“ Ἀθην. 11, 494. „τὸ δὲ ἄνθρωπον οὖσαν Ἀφροδίτην καὶ Ἥραν εἰκάσαι, τί ἄλλο ἢ ἀντικρὺς

ἐστιν εὐτελίζειν τοὺς θεούς.“ *Λουκιαν. Εἰκον.* 13. „οἱ δὲ Φαρισαῖοι τὴν δίαιταν ἐξευτελίζουσιν.“ Ἰώσηπ. *Ἀρχαιολ.* 18, 1, 3. „τοὺς γὰρ ἐκ διαστημάτων μαχομένους κατηυτέλιζον.“ Σχολ. *Αἰσχ. Πέρσ.* 240. „οὐ χρὴ ἀηδῶς ἀκούειν τὸν λόγον, ὅ ἐστιν, ἐξευτελίζειν καὶ ψέγειν.“ Σχολ. Σοφοκλ. *Τραχ.* 250. „πάλιν ὁ πένης εἰσελθὼν οὐκ ἐξευτελίζει ἑαυτόν.“ Ἰωάν. Χρυσοστ. λόγ. εἰς Εὐτρ. 5. „μὴ τὰ τῆς εὐγενείας ἡμῶν κατευτελίσωμεν πάτρια.“ Ἀνδρέας Κρήτης 240.“ τὸ ταπεινὸν καὶ ἐξηυτελισμένον.“ Φωτίου βιβλιοθήκη. Κεφ. 80. „ἐξουδενώκασι· κατηυτέλισαν.“ Ἡσύχ. (II. 120, 70, ἔκδ. Schmidt). „ἐξουθενούμενοι· κατευτελιζόμενοι.“ II, 120, 73. „ἄνθρωπον εὐτελιζόμενον ἐξουθενούμενον.“ Εὐσταθ. (σελ. 243, 95). „εὐτελίζει τὸν Ὀλυμπιακὸν στέφανον, λῆρον δέ πως ὄντα καὶ οἷον ἐκφλυαρίζεσθαι.“ Σχολ. Ἀριστοφ. Πλ. 589. Ἀντὶ τούτου ὑπὸ τῶν γνησίως καὶ ὀρθῶς ἑλληνιζόντων ἀείποτε ἐλέγετο φ α υ λ ί ζ ω. οἷον. „φαυλίζειν εἴποις, οὐκ εὐτελίζειν.“ Θωμ. Μάγιστρος (σελ. 885). „φαυλίζειν ἀττικῶς, κατευτελίζειν Ἑλληνικῶς.“ Μοῖρις (σελ. 396). „φαυλίζει· εὐτελίζει, χλευάζει.“ Μέγα Ἐτυμολογικόν. Σουΐδας. Φώτιος. „φαυλίζει. εὐτελίζει ἢ διάδηλον καὶ φανερὸν ποιεῖ τοῖς αἰσχροῖς πράγμασι.“ Ζωναρᾶ Λεξικόν (σελ. 1799, ἔκδ. Tittman). „ἐξεφαύλιζον· εὐτέλιζον.“ Ἡσύχ. (II, 123, 28, ἔκδ. Schmidt). „ἐφαύλιζον· εὐτέλιζον.“ II, 238, 64. Φωτίου Λεξικόν (σελ. 234, ἔκδ. Brill). „οὐκ οἶδα ἡμῶν, ὦ ξένε, ὅπῃ πάλιν τοὺς νομοθέτας φαυλίζεις.“ Πλάτ. Νόμ. 2, 667. παντάπασι τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ἡμῖν διαφαυλίζεις.“ Νόμ. 7, 804. „τὴν δίαιτάν μου φαυλίζεις.“ Ξενοφ. Ἀπομν. 1, 6, 4. „τοὺς τοῖς νόμοις πειθομένους φαυλίζων.“ 4, 4, 14. „ὁ καταφαυλίζων μου τὸ δεῖπνον.“ Πλουτ. Ἀλεξ. 28. „ἡ παῖς ἐκφαυλίσασα τῆς ὀργῆς αὐτὸν συνῆν τῷ αὐτοῦ φίλῳ.“ Ἰωσήπ. Ἀρχαιολ. 5, 8, 6.

Ἐν τῇ εἰκοστῇ ἑβδόμῃ ἢ κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Rose εἰκοστῇ ἐνάτῃ τῶν Ἀνακρεοντείων ᾠδῇ ἀναγινώσκεται.

„χαλεπὸν τὸ μὴ φιλῆσαι
„χαλεπὸν δὲ καὶ φιλῆσαι
3 „*χαλεπώτερον* δὲ πάντων
„ἀποτυγχάνειν φιλοῦντα."

Ἐκ τῆς συνεχείας τῶν λεγομένων παντὶ τῷ προσέχοντι τὸν νοῦν καθίσταται δῆλον, ὅτι ὁ ποιητὴς ὤφειλε ὀρθῶς ἑλληνίζων ἵνα τοῦ ὑπερθετικοῦ *χαλεπώτατον* καὶ οὐχὶ τοῦ συγκριτικοῦ *χαλεπώτερον* χρῆσιν ποιήσηται, ὡς ἡ τῶν δοκίμων συνήθεια ἔχει. οἷον. „Ἄγγελλε πασῶν ἀθλιωτάτην ἐμέ." Εὐριπ. Ἑλέν. 810. „πάντων ἀνθρώπων ὀλβιώτατος." Ἡρόδ. 1, 30. „κακονομώτατοι (Λακεδαιμόνιοι) ἦσαν σχεδὸν πάντων Ἑλλήνων." 1, 65. „πόντος πελαγέων ἁπάντων πέφυκε θαυμασιώτατος." 4, 85. „Παυσανίαν τὸν Λακεδαιμόνιον καὶ Θεμιστοκλῆν τὸν Ἀθηναῖον λαμπροτάτους γενομένους τῶν καθ' ἑαυτοὺς Ἑλλήνων." Θουκ. 1, 38. „φιλοκινδυνώτατος εἶ πάντων ἀνθρώπων." Δημ. Λεπτ. 501. „χαλεπώτατον δὲ τοῦτο πάντων ἐστὶ πραγμάτων." Ἰσοκρ. 5, 18. οὕτω καὶ τὸ περιᾳδόμενον „ἀνδρῶν δ' ἁπάντων Σωκράτης σοφώτατος." „ἀεὶ γὰρ ἢ μάλιστα πάντων πράξει καὶ θεωρήσει τὴν ἀρετήν." Ἀριστοτ. Ἠθ. 1, 10. „Καί μοι δοκεῖ πάντων τῶν ζῴων εὐπαραλογιστότατον ὑπάρχειν ἄνθρωπος." Πολύβ. 5, 75, 2. „Ἐκείνου πάντων γίνετ' ὀξύτατον ὄμμα." Ἀπολλ. Ῥόδ. 1, 153. „Τὸ ζῆν γάρ, ὦ παῖ, παντὸς ἥδιστον γέρας." Στοβ. Ἀνθολ. 199, 92. „Μέγιστον δὲ πάντων πρὸς ἀνδρείαν παράγγελμά ἐστι τὸ σκοπὸν προθέσθαι τὸν κυριώτατον." Ἰάμβλιχος περὶ τοῦ Πυθαγορ. βίου 32. „τὸ πάντων ἀγαθώτατον." Κλήμ. Ἀλεξανδ. Στρωμ. 7, 7. Εἷς τῶν ἐκδοτῶν τῶν Ἀνακρεοντείων ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Θεόδωρος Bergk ὀρθῶς παρετήρησε τοῦτο, ἀλλὰ καὶ καλῶς ἔπραξε μὴ ἐπιχειρήσας τὸ *χαλεπώτερον* διὰ τοῦ *χαλεπώτατον* ἀντικαταστῆσαι. Πλημμελήματα περὶ τὴν γλῶσσαν εὕρηνται παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις καθόλου „ὅσα τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ." Ἀλλ' ἄτοπον ἂν εἴη, εἰ ἐπεχείρει τις τὰ πλημμελήματα

αὐτῶν τῶν συγγραφέων ἐπανορθῶσαι κατὰ τὴν τῶν παλαιῶν συνήθειαν.

Ἐν τῇ τριακοστῇ πρώτῃ τῶν Ἀνακρεοντείων ᾠδῇ ἀναγινώσκεται.

„Μεσονυκτίοις ποθ' ὥραις,
„στρέφεθ' ἡνίκ' Ἄρκτος ἤδη
„κατὰ χεῖρα τὴν βοώτου
„μερόπων δὲ φῦλα πάντα
„κέαται κόπῳ δαμέντα."

Ἡ φράσις „Μεσονυκτίοις ὥραις" ἔχει πλημμελῶς καὶ οὐδαμοῦ τῶν δοκίμων εὕρηται. Th. Bergk, gr. Literaturgeschichte II. 355, 85. Ἀντὶ δὲ τοῦ ἀδοκίμου τούτου ἀείποτε ἐξεφέρετο ὑπὸ τῶν παλαιῶν ὡς ἑξῆς. „πρωϊαίτερον μέσων νυκτῶν." Θουκ. 8, 101. „μέσων νυκτῶν." Ξενοφ. Κύρ. παιδ. 5, 3, 52. „ἀμφὶ μέσας πως νύκτας." 4, 5, 13. „περὶ μέσας νύκτας." Ἀνάβ. 7, 8, 12. „μέσας νύκτας γενέσθαι." Πλάτ. πολ. 621. „ἐποίησαν μὲν ἔξω μέσων νυκτῶν τὴν ὥραν." Δημοσθ. 54, 26. Ἐπὶ τίνος δὲ οἱ ἔνδοξοι σημασίας τῆς λέξεως ὥρας χρῆσιν ἐποιοῦντο οὐδεὶς ὁ ἀμφιβάλλων. ὥρα παρὰ τοῖς κλασσικοῖς σημαίνει πρῶτον τὰς τέσσαρας τοῦ ἐνιαυτοῦ ὥρας (καιρούς) Γερμανιστὶ Jahreszeiten, καὶ κατ' ἐξοχὴν τὸ ἔαρ. οἷον. „ὅτε τέτρατον ἦλθεν ἔτος καὶ ἐπήλυθον ὧραι." Ὁμ. Ὀδ. 2, 117. „ὧραι Διός." Πινδ. Ὀλ. 4, 1. „περιτελλομέναις ὥραις." Σοφοκλ. Οἰδ. Τύρ. 156. „ὅσα φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ." Ὁμ. Ὀδ. 9, 51. Ἐπ' αὐτῆς τῆς σημασίας κεῖται καὶ τὸ ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν Ἀνακρεοντείων ᾠδῇ ἀναφερόμενον χωρίον. „τὰ πρῶτ' ἡμῖν τὰ τερπνὰ ῥόδα φέρουσιν ὧραι." Δεύτερον. τὴν ὡριμότητα, τὴν ἀκμὴν τῆς φύσεως, ἰδίως δὲ τὴν ἀκμὴν τῆς νεότητος, τὴν χάριν, τὴν καλλονήν. οἷον. „εἰς γάμου ὥρην ἀπικέσθαι." Ἡρόδ. 6, 61. „εἰς ἀνδρὸς ὥραν ἥκουσα κόρη." Πλάτ. Κριτ. 113. „οἱ τῆς σῆς ὥρας ἀπο-

λαύσονται.“ Πλάτ. Φαῖδρ. 234. „ὥραν εἶχε.“ Ἰσοκρ. 2, 3. „οὐκ οὖσαν αὐτῷ καθ᾽ ὥραν παῖδα.“ Πλουτ. Δημήτρ. 14. καὶ τρίτον. τὸν κατάλληλον πρός τι χρόνον. οἷον. „ὥρα εὕδειν.“ Ὁμ. Ὀδύσ. 11, 330. „ὥρα τάφου μνήμην τίθεσθαι.“ Εὐρ. Φοίν. 1578. „ὥρα βαδίζειν.“ Ἀριστοφ. Ἐκκλ. 30. „ὥρα ἤδη καὶ ἐπ᾽ ἄλλο τι τρέπεσθαι.“ Πλ. Πρωταγ. 361. „καὶ γὰρ ἐμοὶ πάλαι ὥρα ἰέναι.“ Θεαιτ. 145. „μηδένα καιρόν, μηδὲ ὥραν παραλείπειν.“ Δημοσθ. 2, 23. Τὴν καθ᾽ ὥρας διαίρεσιν ἐδιδάχθησαν οἱ Ἕλληνες παρὰ τῶν Βαβυλωνίων ὀλίγον πρὸ τοῦ Ἀναξιμένους, ὅστις καὶ τὸ πρῶτον ἡλιακὸν ὡρολόγιον κατεσκεύασεν. Κατὰ δὲ τοὺς Ἀλεξανδρινοὺς χρόνους ὁπότε κατίσχυσεν ἡ καθ᾽ ὥρας διαίρεσις τῆς ἡμέρας, ἡ λέξις ὥρα ἥτις πρότερον γενικὴν ἔννοιαν εἶχεν, ἔλαβεν τὴν εἰδικὴν σημασίαν τῆς ὥρας ἣν σήμερον ἔχει, Γερμανιστὶ Stunde. Böckh's Encyclopäd. d. philolog. Wissenschaft (σελ. 323). οἷον. „Μεσαμβριναὶ δ᾽ ἔσαν ὧραι [1].“ Καλλίμ. Λουτρ. Παλλάδ. 73. „οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆς ἡμέρας.“ Ἰωάν. Εὐαγγέλ. 11, 9. „καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς.“ Λουκ. 22, 59. „περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν.“ Ματθ. 24, 36. Μαρκ. 13, 32. „ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.“ 15, 26. „ἔστι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας.“ Λουκ. Πράξ. 2, 16. „καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτός.“ 16, 32. „Ἐκείνην γὰρ τὴν ἡμέραν οὐκ ἐξαρκεῖν τῇ κατηγορίᾳ τέσσαρας ἔτι λοιπὰς ὥρας ἔχουσαν.“ Πλουτ. Αἰμίλ. 30. „μόλις ὡρῶν δυοῖν λόγον ἔδωκαν.“ Κάτων. 43. „ὦ βασιλεῦ, δωδεκάτης ὥρας οἰκοδομεῖν ἄρχῃ.“ Κράσσος 17. „ὥρα. τὸ δωδέκατον τῆς ἡμέρας ἀπὸ τοῦ διορίζειν τὰ διαστήματα τῆς ἡμέρας.“ Σουΐδας. „Σαββάτῳ μεγάλῳ ὥρα ὀγδόῃ.“ Πολύκαρπ. Τόμ. 2. 604.[2])

---

1) Hygini fab. CLXXXIII „Hororum nomina“ p. 36, 12 ed. Schmidt: alii auctores tradunt decem his nominibus: Auge, Anatole, Musice, Gymnastice, Nymphis, Mesembria etc.

2) „Ὧραι, Horae canonica seu officia Ecclesiastica, quae statis

Ἐν τῇ αὐτῇ κατωτέρω ᾠδῇ φέρεται.

„τότ' Ἔρως ἐπισταθείς μευ
„θυρέων ἔκοπτ' ὀχῆας
8 „τίς, ἔφην, θύρας ἀράσσει;
„κατά μευ σχίζεις ὀνείρους.“

Ὁ ἀόριστος ἐπισταθεὶς ἀείποτε εὕρηται ἐπὶ παθητικῆς σημασίας κείμενος. οἷον. „τὸν ὑπὸ Δαρείου σταθέντα ὕπαρχον.“ Ἡρόδ. 7, 105. „ὕπαρχος ἐπεστάθη Λύκος.“ Ξενοφ. Κύρ. Ἀνάβ. 3, 3, 20. „τριακόντορον ᾗ ἐπεστάθη Πολυκράτης.“ 5, 1, 16. Ἀλλ' ἐκ τῶν συμφραζομένων ἕπεται ὅτι ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ ὁ ἀόριστος ἐπισταθεὶς ἐπὶ μέσης σημασίας κεῖται. Οὐδεὶς δὲ ὁ μὴ γινώσκων ὅτι ἐπὶ μέσης σημασίας ἀείποτε οἱ παλαιοὶ ἐχρῶντο τῷ ἀορίστῳ ἔστην. οἷον. „ὡς πυκνοὶ ἐπέστασαν ἀλλήλοισιν.“ Ὁμήρ. Ἰλ. 13, 133. „καί μοι ἐπέστη.“ Ἰλ. 20, 124. „κακὸν γὰρ ὄναρ κεφαλῇσιν ἐπέστη.“ Ἰλ. 20, 496. „Αὐτίκα δὲ οἱ εὕδοντι ἐπέστη ὄνειρος.“ Ἡρόδ. 1, 34. „πρίν μοι τύχη τοιαύτη ἐπέστη.“ Σοφοκλ. Οἰδ. Τύρ. 777. „ἐξαίφνης ἐπιστὰς τοῖς γιγνομένοις.“ Ἰσοκρ. 8, 41. Παρασημειωτέον δ' ὅτι τὸ μέσον ῥῆμα ἐφίσταμαι ἀείποτε εὕρηται μετὰ δοτικῆς συντεταγμένον. οἷον. „θύρῃσιν ἐφέστατο.“ Ὁμ. Ἰλ. 11, 644. „παννυχίη γάρ μοι Πατροκλῆος ψυχὴ ἐφεστήκει.“ Ἰλ. 23, 106. „νῦν δ' ἔμπης γὰρ κῆρες ἐφεστᾶσι θανάτοιο.“

---

horis in Ecclesia peraguntur, des pluribus egimus in Gloss. med. Lat. Synodus Sibae habita, apud Photium Cod. 51. *καὶ ὅτι τοὺς τὰς ὥρας ψάλλοντας ἐξεμυκτήριζον καὶ διέσυρον.* Vita S. Theodorae Alexandrinae MSS. *δεῖ- σε ψάλλειν τι συνήθως καὶ τὴν ἑσπερινὴν καὶ ὀρθρινὴν δοξολογίαν ἐπιτελεῖν, πρὸς δὲ καὶ τῶν καλουμένων ὡρῶν μίαν μὴ παραλιμπάνειν.* Nicon in Pandecte MS. lib. 1, serm. 98. *σπούδαζε οὖν ποιεῖν τὸν κανόνα σου καὶ τὰς ὥρας τρίτην, ἕκτην, καὶ ἐννάτην.“* Du Cange, Gloss. ad Script. Med. et Infim. graecitatis, σελ. 1791.

Ἰλ. 12, 326. „τίνες ἐφεστᾶσι δόμοις;“ *Εὐρ. Φοίν.* 284. „οὐ μὴν ἀκόμπαστος γ᾽ ἐφίσταται πύλαις.“ *Αἰσχ.* ἑπτ. ἐπ. Θήβας 520. „ἐπέστησαν τοῖς βουλευταῖς.“ *Θουκ.* 8, 69. „αὐτὸν μετὰ τῆς ἑταιρικῆς ἵππου ἐπιστῆναι τοῖς θηρίοις.“ *Πολ.* 16, 18, 7. „Ἀνδροφόνῳ ὑπνώοντι νυκτὸς ἐπιστῆναί φασι Σέραπον ὄναρ.“ Anthol. Palat. 9, 378, 2. „Ἀλλ᾽ ὁ Σέραπις ἔχρησε πάλιν διὰ νυκτὸς ἐπιστάς.“ 9, 378, 9. „ὥσπερ Ἀρτέμιδος ἐν ἐρημίᾳ κυνηγέταις ἐπιστάσης χαρίτων.“ 1, 1, 47.

Καὶ ἔτι κατωτέρω ἐν τῇ αὐτῇ ᾠδῇ φέρεται.

„ὁ δ᾽ Ἔρως, ἄνοιγε, φησίν.
„βρέφος εἰμί, μὴ φόβησαι·
12 „βρέχομαι δὲ κἀσέληνον
„κατὰ νύκτα πεπλάνημαι.“

Ὁ ἀόριστος ἐφοβησάμην τοῖς μὲν παλαιοῖς ἄγνωστος, τοῖς δὲ ἔπειτα σπανιώτατος ἦν. Ἀντὶ τούτου τῷ ἀορίστῳ ἐφοβήθην ἐχρῶντο. οἷον. „ὑπέμειναν ἀολλέες, οὐδ᾽ ἐφόβηθεν.“ Ὁμ. Ἰλ. 5, 498. „θεσπεσίως ἐφόβηθεν ὑφ᾽ Ἕκτορι.“ 15, 637. κνυζηθμῷ δ᾽ ἑτέρωσε διὰ σταθμοῖο φόβηθεν.“ Ὀδύσ. 16, 163. μηδὲν φοβηθῇς.“ *Αἰσχ. Προμ.* 128. „μὴ φοβηθέντες τὸ παραυτίκα δεινόν.“ *Θουκ.* 1, 124. „φοβηθεὶς περὶ τῷ χωρίῳ.“ 2, 90. ἠλαζόνευθ᾽ ἵνα φοβηθείην ἐγώ.“ *Ἀριστ. Βάτρ.* „φοβηθεὶς μὴ μετάσχοι τῆς τύχης.“ *Εἰρ.* 606. „Ὅταν ἀποθάνωσιν οὓς ἐφοβήθη.“ *Ξενοφ. Κύρ. παιδ.* 8, 7, 15. „τίνα κίνδυνον φοβηθέντες.“ Ἰσοκρ. p. 364. „ἐφοβήθησαν μέγαν φόβον.“ *Μάρκ. Εὐαγ.* 4, 41. „τὸν φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε.“ Ἐπιστολ. *Πετρ.* 3, 14. ἱκανὴν τιμωρίαν ἔδωκε φοβηθεῖσα ἐπὶ τῇ παιδί.“ *Λουκ.* Ἐνάλ. διάλογ. 14, 4. „μὴ φοβηθῇς ὅτι σε αἰτιάσεταί τις.“ *Δίων Κάσσ.* 52, 26. „στερηθήσεσθαι τῶν ἄθλων φοβηθείς.“ 47, 6. Ἀλλ᾽ ἐν τῇ προκειμένῃ ῥήσει μὴ φόβησαι μάλιστα παράδοξος φαί-

νεταί μοι ἡ σύνταξις τοῦ ἀπαγορευτικοῦ μὴ μετὰ δευτέρου προσώπου προστακτικοῦ ἀορίστου. Τὸ ἀπαγορευτικὸν μὴ ἐπὶ δευτέρου προσώπου ἀορίστου ἐξεφέρετο καθ' ὑποτακτικήν.[1]) Τοῦτο δὲ τρανώτατα ἐπιβεβαιοῦται ἐκ τῶν διαφόρων παραδειγμάτων ἅτινα ἐφεξῆς παρατίθενται. οἷον. „σὺ δὲ μή τι χολωθῇς.“ Ὁμ. Ἰλ. 9, 33. „μήτε μὲ κρύψῃς τοῦθ' ὅπερ μέλλω παθεῖν.“ Αἰσχ. Προμ. 628. „μήδ' ἐπιλεχθῇς.“ Ἀγαμ. 1447. μὴ λίπῃς μ' οὕτω μόνον.“ Σοφοκλ. Φιλοκτ. 468. „μὴ βράδυνε μηδὲ ἐπιμνησθῇς ἔτι Τροίας.“ 1400. „μὴ φρονήσῃς.“ Πλ. Πρωτ. 230. „ὥστε μὴ θαυμάσῃς.“ Πλάτ. Φαῖδρ. 238. Εἷς ὅμως τῶν συντακτῶν τοῦ Θησαυροῦ τοῦ Ἑρρίκου Στεφάνου, ὁ σοφὸς Hase ὑπεραπολογούμενος τρόπον τινά, ὡς ἔοικε, τοῦ ποιητοῦ διὰ τὴν ἀδόκιμον χρῆσιν τοῦ ἀορίστου ἐφοβησάμην ἀντὶ τοῦ ἐφοβήθην λέγει ὅτι οὗτος τοῦ μέτρου χάριν ἐχρήσατο τῷ μὴ φόβησαι ἀντὶ τοῦ μὴ φοβήθητι.[2]) Ἀλλ' ἡμεῖς φρο-

---

1) Ἐξαίρεσιν τῆς τοῦ ἀπαγορευτικοῦ μὴ συντάξεως μετ' ἀορίστου τῆς προστακτικῆς ἀποτελοῦσι τὰ ἀκόλουθα. οἷον. „μή μοι πατέρας ποθ' ὁμοίῃ ἔνθεο τιμῇ.“ Ὁμ. Ἰλ. 4, 410. „Ἀλλὰ σὺ μὲν μήπω καταδύσεο μῶλον Ἄρηος.“ 18, 134. „σὺ δὲ μὴ χόλον ἔνθεο θυμῷ.“ Ὀδύσ. 24, 248. „μὴ ψεῦσον, ὦ Ζεῦ, τῆς ἐπιούσης ἐλπίδος.“ Ἀριστοφ. Θεσμοφ. 870. Ὁ στίχος οὗτος ὑποτίθεται ὡς παρῳδία τοῦ ἐν Πηλεῖ τοῦ Σοφοκλέους. „μὴ ψεῦσον, ὦ Ζεῦ, μή μ' ἕλῃς ἄνευ δορός.“ Ὑπῆρχον καί τινα ἄλλα ἐξ ἀμελείας τῶν ἀντιγραφέων προελθόντα, ἅτινα ὑπὸ τῶν κριτικῶν διωρθώθησαν.

„Τὸ μὴ ἀπαγορευτικόν ἐστι. καὶ ἐπὶ μὲν Ἐνεστῶτος προστακτικῷ συντάσσεται, καὶ ἐπὶ ἀορίστου καὶ τῶν ἄλλων ὑποτακτικῷ. Οὐ γὰρ ἐρεῖς ἐπὶ ἐνεστῶτος μὴ τύπτῃς, ἀλλὰ μὴ τύπτε, μὴ τύψῃς ἐπὶ ἀορίστου καὶ τῶν ἄλλων χρόνων.“ Θωμᾶς Μάγιστρος.

„Τὸ μὴ ἀπαγορευτικὸν οὐ συντάσσεται ὑποτακτικοῦ ἐνεστῶτι, ἀορίστῳ δέ. οἷον. μὴ ποιῇς οὐκ ἐρεῖς, ἀλλὰ μὴ ποίει, μὴ ποιήσῃς ἐρεῖς, καὶ μὴ ποίησον οὐκ ἐρεῖς. τὸ δὲ ψεῦσον καινόν. Ἡρωδιανός.

2) Aoristi forma recentior ἐφοβησάμην unde in Anacreont. 3,

νοῦμεν ὅτι οὐδαμῶς ἐβλάπτετο τὸ μέτρον ἂν ὁ ποιητὴς ποιούμενος χρῆσιν τοῦ δοκίμου τύπου καὶ τῆς δοκίμου συντάξεως ἔλεγεν μὴ φοβηθῇς. — Ἐξ ὅσων ἐν τοῖς ἔμπροσθεν διελάβομεν ἱκανῶς ἐδηλώθη ὅτε βάρβαρος σχηματισμὸς καὶ ἡ σόλοικος σύνταξις τοῦ μὴ φόβησαι. Ἀλλὰ μὴ ἀρκούμενοι τούτοις τολμῶμεν ἔτι περαιτέρω προβῆναι. Ἡμεῖς φρονοῦμεν ὅτι ὁ ἐκδότης Στέφανος τῶν Ἀνακρεοντείων ποιημάτων ἐν τῇ προκειμένῃ ῥήσει ἐκλαβὼν τὸ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ γραφὲν ὡς μὴ καλῶς ἔχον καὶ ὡς σφάλμα ἐξ ἀμελείας τῶν ἀντιγραφέων προελθόν, καὶ ἐπιχειρήσας τοῦτο διορθῶσαι διττῷ ἅμα τε καὶ δεινῷ ἁμαρτήματι περιέπεσεν. Ἡμεῖς διατεινόμεθα ὅτι, ὡς ἐκ τῶν συμφραζομένων ἐξάγεται ἐνεστὼς τῷ προκειμένῳ χωρίῳ ἁρμόζει, καὶ ὅτι τὸ ἐν τῷ κώδικι φερόμενον μὴ φοβῆσαι ὅπερ ὁ Στέφανος μετέβαλεν εἰς μὴ φόβησαι, αὐτὴ ἡ γραφὴ τοῦ ποιητοῦ τυγχάνει οὖσα. Ὁ ἐκδότης Στέφανος τῶν Ἀνακρεοντείων ποιημάτων βουλόμενος τὸ μὴ φοβῆσαι εἰς μὴ φόβησαι μετατρέψαι οὐ μόνον ἐποιήσατο χρῆσιν τοῦ ἀορίστου ἐφοβησάμην βαρβάρου ὄντος ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν μεταγενεστέρων συνηθείας ἐπελάθετο. Ἡ σόλοικος σύνταξις τοῦ ἀπαγορευτικοῦ μὴ μεθ' ὑποτακτικῆς ἐνεστῶτος οὐ μόνον τοῖς καταλογάδην τῶν μεταγενεστέρων, ἀλλὰ καὶ ἐκείνοις οἵτινες εἰς ποιητικὸν ὕψος ἠβουλήθησαν ἀρθῆναι συνήθης ἦν. οἷον. „μή μοι βροτολοιγὸν ἀείδῃς." Ὀππιαν. Κυνηγ. 1, 29. „μὴ κοτέῃς ὅτι, ταῦρε, τεὴν χρύσωσα κεραίην." Νόνν. 11, 200. „μὴ φθονέῃς ὅτι ... ἐμοὶ μὴ δάκρυα λείβῃς." 11, 321. „καὶ μὴ πελάζητ' ἐγγύς." Χριστ. Πάσχ. 1244.[1]) „Κλέανδρε, μὴ συνδακρύῃς." Νικ. Εὐγεν. 3, 343. „μὴ κρύπτῃς τὸν ἔρωτα, Φιλόκρατες." Στράτων Anthol. palat. 12, 16 (edit. Jacobs). „μὴ μέμφῃ μοίρην, μὴ θεοὺς μηδέν." 14, 70. „μηδὲ Μενεχμείους κωνοτο-

---

11. Βρέφος εἰμί. μὴ φόβησαι, metri caussa dictum pro φοβήθητι." Θησαυρὸς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης. (Τόμ. VIII, σελ. 963.)

1) ὑπάρχει καὶ γραφὴ „μὴ πελάζετ'".

μεῖν τριάδας δίζηαι.“ Ἐρατοσθένης Anthol. palat. appendix 25 (σελ. 762, ἔκδ. Jacobs). „μή με ἐκδικῇς.“ Τωβίτ. 3, 3 (παλαιὰ Διαθήκη). „μὴ μεγαλορρημονῇς ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως.“ Ὀβδ. 1, 12. „ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων μὴ πορεύησθε.“ Ἱερεμ. 7, 6. „μὴ διαβάλλητέ μου τὸν βίον.“ Λιβάνιος 4, 215, 12. „μὴ τοίνυν νομίζητε τοὺς μὲν . . .“ 4, 363, 18. „καὶ νῦν μή μοι στρέφῃς ἄνω καὶ κάτω τοῦ νοῦ μου τὰς συλλαβάς.“ 4, 456, 5. „μήτε ἀδικεῖν ἐθέλῃς, μήτ᾽ οὖν ἀδικοῦντα ἐάσῃς.“ Χρησμ. Σιβυλλιακ. 2, 77. „μηδὲ θέλῃς πλουτεῖν.“ 2, 109. „μὴ ἕτερον κεύθῃς κραδίῃ νόον.“ 2, 120. „Ἀλλὰ σὺ μὲν φύγε, λίπε δ᾽ αὐτόν, μηδὲ θέλῃς μενέειν, μηδὲ δούλειος ὑπάρχειν.“ 11, 214. „φάσμασι μὴ φθονέῃς νυκτεροφοίτοις θυμὸν ἐμὸν βαλέειν ἡδὺ γελῶσα.“ Λέων Μάγιστρος 1, 13 (Bergk. poetae lyrici Graeci 4, σελ. 355). „μὴ ἐπιχαίρῃς αἵμασι.“ Γεωργ. Κεδρ. I (σελ. 686, ἔκδ. Βόννης). Σημειωτέον δ᾽ ἐνταῦθα ὅτι καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ νέᾳ γλώσσῃ ἡ τοῦ ἀπαγορευτικοῦ μὴ σύνταξις μεθ᾽ ὑποτακτικῆς ἐνεστῶτος ἐπεκράτησεν. Οὕτω λέγεται. μὴ φοβῆσαι, μὴ τυραννῆσαι, μὴ λυπῆσαι, μὴ παίζῃς, μὴ ὑπάγῃς, μὴ πράττῃς, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Καὶ ἔτι κατωτέρω ἀναγινώσκεται.

„φέρε, φησί, πειράσωμεν.
„τόδε τόξον, εἴ τί μοι νῦν
„βλάβεται βραχεῖσα νευρή“

Ὁ ἀόριστος ἐβράχην ἄχρηστος παρὰ τοῖς δοκίμοις ἐστίν. Ὁ ἀρχαιότερος [1]) καὶ ὀρθότερος τύπος ἐστὶν ἐβρέχθην. οἷον.

---

1) „de aoristis passivi ἐβρέχθην et ἐβράχην antiquiores scriptores quique eos imitantur priorem alteri praeferunt.“
Θησαυρὸς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης.

„μέθῃ δὲ βρεχθεὶς τῆς ἐμῆς μητρὸς πόσις ὁ κλεινὸς, ὡς λέγουσιν, ἐνθρώσκει.“ Ἐυρ. Ἠλέκτ. 326. „καὶ τῶν διαβαινόντων τὸν ποταμὸν οὐδεὶς ἐβρέχθη ἀνωτέρω τῶν μαστῶν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ.“ Ξενοφ. Ἀνάβ. 1, 4, 17. „μήπω, μήπω γε, πρὶν ἂν τουτὶ πτύξωμαι, μὴ καταβρεχθῶ.“ Ἀριστοφ. Νεφ. 267. Ὁ Ἀριστοτέλης ὅστις οὐ πάνυ περὶ τὴν γλῶσσαν καθαρεύει ἅπαξ μὲν τοῦ τύπου ἐβράχην ποιεῖται χρῆσιν, πλεονάκις δὲ τοῦ ἐβρέχθην. οἷον. „βραχεῖσά τε γὰρ ἡ ὕλη καὶ ἐν τῷ ἐνόντι θερμῷ πέψασα τὴν ἐν αὐτῇ γινομένην ἀτμίδα ἀφίησι.“ Ἀριστ. προβλ. 12, 3. „τὸ ἄλφιτον βρεχθέν.“ πρόβλ. 12, 9. „ἐὰν γὰρ βρεχθῇ ἢ ἄλλως πως ῥιγώσασα ἐκβάλῃ ἡ ὄρνις.“ περὶ Ζῴων γενέσ. 3, 4. „διὰ τί οἱ μὲν ψυχροὶ ἄρτοι ἂν βρεχθέντες ἅψωνται ἀλλήλων οὐ συνέχονται.“ πρόβλ. 21, 6. Οἱ δὲ μεταγενέστεροι μεταχειρίζονται ἀμφοτέρους τοὺς τύπους. οἷον. „ἀποβρεχθέντα ἐν ὕδατι ἐπιρρύτῳ.“ Θεοφρ. περὶ φυτ. Ἱστορ. 5, 9, 5. „Σμύρνα καταβραχεῖσα μελικράτῳ.“ Αἴτια φυτικ. 6, 17, 2. „Ἄλφιτα αἰγείῳ ζωμῷ διαβραχέντα.“ Αἰλιαν. περὶ Ζῴων 1, 23. „ἀποβραχεὶς δὲ ἐν ὀμβρίῳ ὕδατι αἱμοπτυϊκοὺς ὠφελεῖ.“ Διοσκουρ. περὶ ὕλης ἰατρικῆς 1, 152. „διαβρεχθείσης κράμβης.“ Γεωπονικ. 17, 17, 2. „διαβραχείσης σταφίδος.“ 17, 6, 19. „ὕδωρ πικρῶν θέρμων ἀποβραχέντων.“ 18, 15, 2. „Ἄλφιτα μετὰ καρδάμου σπέρματος σὺν οἴνῳ βραχέντα ὕδατι.“ 14, 9, 3. „Κόνις προαποβραχεῖσα.“ 14, 9, 5. „φακῆ ἐν ταῖς θήκαις προβραχεῖσα χλιαρῷ ὕδατι μετὰ νίτρου σπειρομένη.“ 2, 37. „ἐρεβίνθους ὁμοίως προ-

---

„**Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι φιλεῖ Ὅμηρος στρεφθέντα λέγειν, οὐ μὴν στραφέντα, ὡς καὶ Εὐριπίδης θρεφθῆναι εἶπεν ἀντὶ τοῦ τραφῆναι. Προτιμῶνται γὰρ οἱ σοφοὶ τὴν καίριον τραχυφωνίαν τῆς ἀκαίρου λειότητος, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ βρεχθῆναι τὴν γῆν παρὰ Δίωνι ἀντὶ τοῦ βραχῆναι, καὶ τὸ θαφθεῖσι παρ' Ἡροδότῳ ἀντὶ τοῦ ταφεῖσι, καὶ χλανιδίων ἔσω κρυφθεὶς παρ' Εὐριπίδῃ καὶ βλαφθεὶς παρὰ τῷ ποιητῇ ἀντὶ τοῦ βλαβείς.“ Εὐσταθίου παρεκβολαὶ εἰς τὴν Ὁμήρου Ἰλιάδα. 519.**

βραχέντας μετὰ νίτρου σπείρουσιν." 2, 36, 3. „βραχεὶς γὰρ ὁ βλαστὸς ἀσθενέστερος γίνεται καὶ εὔθλαστος." 9, 17, 3.

Ἐν τῇ τριακοστῇ πέμπτῃ τῶν Ἀνακρεοντείων ᾠδῇ εὕρηται.

„Ἔρως ποτ' ἐν ῥόδοισιν
„κοιμωμένην μέλιτταν
„οὐκ εἶδεν, ἀλλ' ἐτρώθη
4 „τὸν δάκτυλον· Παταχθεὶς
„τὰς χεῖρας ὠλόλυξεν."

Ὁ παθητικὸς ἀόριστος ἐπατάχθην μετοχὴ παταχθεὶς βάρβαρος καὶ τοῦ παρηκμακότος Ἑλληνισμοῦ ἴδιός ἐστιν. οἷον. „πὺξ ὡς ὁρᾷς παταχθέντος ἐς τὴν γνάθον." Λουκιαν. Ἀνάχαρ. 3. „οἵ γε οὐδέ κατὰ κόῤῥης παταχθῆναι τολμήσαιεν ἂν μίαν πληγήν." 40. „Τῷ λόγῳ τὴν ψυχὴν ὥσπερ ὑπὸ μύωπος παταχθείς." Ἀχιλλ. Τάτιος 7. 3. Ἀντὶ τούτου τῷ ἀορίστῳ ἐπλήγην (πλήσσω ἤ πλήττω) ἀείποτε οἱ παλαιοὶ ἐχρῶντο. οἷον. „Διὸς πληγέντι κεραυνῷ." Ὁμήρ. Ἰλ. 15, 117. „Διὸς πληγεῖσα κεραυνῷ." Ὀδύσ. 12, 416. „πληγεὶς θεοῦ μάστιγι." Αἰσχ. ἑπτ. ἐπὶ Θήβ. 590. „παίσαντές τε καὶ πληγέντες." Σοφοκλ. Ἀντιγ. 172. „τῆς ἀνδροφθόρου πληγέντ' ἐχίδνης ἀγρίῳ χαράγματι." Φιλοκτ. 267. „φθινάσιν πληγεῖσα νόσοις." Ἀντιγ. 818. „πληγεὶς ταῖς εἰρεσιώναις." Ἀριστοφ. Σφῆκ. 399. „Ὅταν που ἡμῶν δάκτυλός μου πληγῇ." Πλάτ. πολιτ. 5. 462. „ὥσπερ ὑπ' ἀγαθοῦ πύκτου πληγείς." Πρωταγ. 339. „ὁ δὲ ἵππος πληγεὶς σφαδάζων ἀποσείεται τὸν Κῦρον." Ξενοφ. Κύρου παιδ. 7, 1, 13. „εἷς μὲν λόγχῃ πληγεὶς ἔπεσεν." Διοδ. 20, 52. Ἐν τέλει παρατιθέμεθά τινα παραδείγματα ἐξ ὧν ἡλίου φαεινότερον ἥ τε ἐνεργητικὴ καὶ παθητικὴ χρῆσις τοῦ ἀορίστου τοῦ ῥήματος πατάσσω ἀποδείκνυται. οἷον. „πότερον πρότερος ἐγὼ ἐπλήγην ἢ ἐπά-

ταξα, ἐκείνη μᾶλλον ἂν ᾔδει.“ Λυσίου 4, 5.[1]) „ὁπόταν ὁ μὲν πληγῇ, ὁ δέ πατάξῃ“ Ἀριστοτ. Ἠθικ. Νικομ. 5, 7. „Διὸ καὶ ᾗ μέλλει πατάξειν (ὁ κεραυνὸς) κινεῖται πρὶν πληγῆναι.“ Ἀριστοτ. Μετεωρολ. 3, 1.

Ἐν τῇ αὐτῇ κατωτέρω ᾠδῇ φέρεται.

„δραμὼν δὲ καὶ π ε τ α σ θ ε ὶ ς
„πρὸς τὴν καλὴν Κυθήρην
„ὄλωλα, μᾶτερ, εἶπεν
„ὄλωλα κἀποθνήσκω.“

Οἱ μεταγενέστεροι οἵτινες τὰ πάντα συνέχεον ἐκ ψευδοῦς ἀναλογίας ὁρμώμενοι παρελάμβανον τόν ἀόριστον ἐ π ε τ ά σ θ η ν

---

1) Ubi τύπτειν ferire cominus significat perpetuus usus est aoristi ἐπάταξα et in forma passiva ἐπλήγην, quae formae saepe componuntur, ut cognatio appareat, ut in Lysia IV. 15. πότερον πρότερον (πρότερος) ἐπλήγην ἢ ἐπάταξα . . . quemadmodum in orat. I. §§ 25 et 27 respondent sibi inter sese πατάξας καταβάλλω et πληγεὶς κατέπεσεν. Sic XIII. 87. ἐάν τις ξύλῳ ἢ μαχαίρᾳ πατάξας καταβάλῃ et 71. ὁ Θρασύβουλος τύπτει τόν Φρύνιχον καὶ καταβάλλει πατάξας. Demosth. p. 526 μεθύων ἐπάταξέ τινα. ἐδόκει ὕβρει καὶ οὐκ οἴνῳ τύπτειν. p. 1264 τῷ πατάξαντι τύπτειν παρεκελεύετο. Demosth. p. 526. τὸν θεσμοθέτην ὃς ἔναγχος ἐπλήγη, et mox ὁ τὸν θεσμοθέτην πατάξας. Thucyd. VIII. 92. ὁ Φρύνιχος πληγεὶς ἀπέθανε παραχρῆμα, καὶ ὁ πατάξας διέφυγεν. Aristoteles Rhet. I. 15. εἰ ἰσχυρὸς ἀσθενῆ πατάξαι ἢ πληγῆναι προκαλέσαιτο. In talibus ἔπαισα populus non dicebat, ut poëtae lubenter ita loquebantur. πάταξον μὲν ἄκουσον δὲ Themistocles dixit. Sophoclis Electra. παῖσον, εἰ σθένεις, διπλῆν. hinc παίσας et πληγεὶς in tragoedia opponuntur, ut πατάξας et πληγεὶς in sermone quotidiano.” Cobet. variae lectiones (σελ. 336).

ὡς ἰσοδύναμον τῷ ἀορίστῳ ἐπτόμην, (ἐκ τοῦ πέτομαι) ἐφ ἧς σημασίας καὶ ἐνταῦθα κεῖται. Cobet. variae lect. (σελ. 306). Ἀλλ' ἐπὶ τίνος οἱ ἔνδοξοι σημασίας τοῦ ἀορίστου ἐπετάσθην χρῆσιν ἐποιοῦντο οὐδεὶς ὁ μὴ γινώσκων. Πετάννυμαι (ποιητικῶς πίτναμαι) ἐπετάσθην σημαίνει παρ' αὐτοῖς ἁπλοῦμαι, ἐξαπλοῦμαι, ἡπλώθην, ἐξηπλώθην, ἀνεῴχθην. οἷον. „πετασθεῖσαι τεῦξαν φάος.“ Ὁμήρ. Ἰλ. 21, 538. „πετάσθησαν δέ οἱ ὦκα.“ Ὀδύσ. 21, 50. „ἀμφὶ δὲ πέπλοι πέπτανται.“ Ἰλ. 5, 195. „πεπταμένας ἐν χερσὶ ἔχετε πύλας.“ Ἰλ. 21, 531. ἔνθ' ἀναπεπταμέναι .... θύραι.“ Πινδ. Νεμ. θ. 2. Καὶ τὶς ἀγνοεῖ τὸν παρ' Ἡροδότῳ χρησμὸν;

„Ἔρριπται δ' ὁ βόλος τὸ δὲ δίκτυον ἐκπεπέτασται,
„θύννοι δ' οἰμήσουσι σεληναίης διὰ νυκτός“ Ἡροδ. 1. 62.

Τὰ πρῶτα παραδείγματα τοῦ ἐπετάσθην ἀντί τοῦ ἐπτόμην ἀπαντῶσι παρ' Ἀριστοτέλει οἷον. „διατρίβουσιν δ' οἱ κηφῆνες τὰ μὲν πολλὰ ἔνδον. ἐὰν δ' ἐκπετασθῶσι, προσφέρονται ῥύβδην ἄνω πρὸς τὸν οὐρανόν.“ Ἀριστοτ. περὶ Ζῴων Ἱστορ. 9, 40, 5. „Καὶ οὐ θιγγάνει ἄλλου γε, ἕως ἂν εἰς τὸ σμῆνος εἰσπετασθῇ.“ 9, 40, 7. „Οὐδὲν σὲ κωλύει ἤδη ῥήτορα δοκεῖν μιᾶς, οὐδὲ ὅλης ἡμέρας ὑπερπετασθέντα τὸ ὄρος ἐκ Περσῶν εἰς Αἴγυπτον.“ Λουκιαν. ῥητ. διδασκαλ. 6. „ἀπεφαίνετο γὰρ ἐπὶ δρακόντων ὀχουμένην τὴν Ἄρτεμιν δι' ἀέρος ὑπερπετασθῆναι πολλὰ μέρη τῆς οἰκουμένης.“ Διόδ. Σικελ. 4, 51, 4. „πολλῶν ὀρνέων εἰς τὴν οἰκίαν καταπετασθέντων μετ' ἐκείνων ἐκπετασθῆναι.“ 2, 20. „Καὶ ἀναπετασθεὶς ἐπὶ τοῦ τέγους ἑαυτὸν ἐκάθισεν.“ Αἰλιαν. περὶ Ζῴων. 8, 22. „μιᾶς προπετασθείσης ἐκ τοῦ πελάγους περιστερᾶς.“ Ἀθην. 395, 1. „Καταπετασθῆναι καὶ καθεσθῆναι.“ Σχολ. Θεοκρ. 15, 64. „Καὶ ἀσπίδα διέτρησε καὶ θώρακα βαρυσίδηρον διατεμόντα ἐκεῖθεν διὰ θατέρου μέρους ἐξεπετάσθη.“ Ἄννα Κομνηνὴ. II. (σελ. 43, 9.). Οἱ ἔσχατοι τῶν

μεταγενεστέρων ἔλεγον ἐπέτασα ἀντὶ τοῦ ἐπτόμην, ἔτι δὲ πετάω-ῶ ἀντὶ τοῦ πέτομαι[1]).

Ἐν τῇ τριακοστῇ τετάρτῃ ᾠδῇ, κατὰ δὲ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Rose *τριακοστῇ ἕκτῃ ἀναγινώσκεται.*

„ὁ πλοῦτος εἰ γε χρυσοῦ
„τὸ ζῆν παρεῖχε θνητοῖς,
„ἐκαρτέρουν φυλάττων
„ἵν', ἂν θανεῖν ἐπέλθῃ,
„λάβῃ τι καὶ παρέλθῃ.

Ἐν τῷ προκειμένῳ ὑποθετικῷ λόγῳ, ὡς παντὶ συμφανές ἐστιν, ἡ συνέπεια ἤγουν ἡ ἀπόδοσις παρίσταται ὡς ἐνδοιαστή. Ὅθεν ὀρθῶς ἐκφραζόμενος ὁ ποιητὴς ὤφειλεν ἐνεγκεῖν ταύτην μετὰ τοῦ ἂν (ἐκαρτέρουν ἂν) ὡς ἡ φύσις τοῦ ἕλληνος λόγου διδάσκει. Τοῦ εἴδους τούτου τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου παρατιθέμεθα παραδείγματά τινα πρὸς σαφεστέραν τοῦ πράγματος κατανόησιν. „εἰ γὰρ ἐπὶ Κόρινθον ἐκέλευον σφίσιν οἱ Κερκυραῖοι ξυμπλεῖν, ἐλύοντ' ἂν αὐτοῖς αἱ πρὸς Πελοποννησίους σπονδαὶ Θουκ. 1, 44. *„εἰ ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοί, ὡς σὺ φής, οὐκ ἄν ποτε ταῦτα ἔπασχον.“ Πλάτ. Γοργ.* 516. *„εἰ μὴ ἐτύγχανεν αὐτοῖς ἐπιστήμη ἐνοῦσα καὶ ὀρθὸς λόγος, οὐκ ἂν οἷοί τ' ἦσαν τοῦτο*

---

1) „ἀναπτομένας, ἀναπετασθείσας“
„πταμένη, πετασθεῖσα, διελθοῦσα.“
„ἐκπτήσονται, ἐκπετασθήσονται.“
Ἡσύχιος (ἔκδοσ. Schmidt.)
„ὑπερπταίη. ὑπερπετασθῇ.“ Σουΐδας.

„πέτομαι ἐν τῷ ο, καὶ πέτεται Ἀττικοί, πέταμαι ἐν τῷ α καὶ πέταται Ἕλληνες.“ Μοῖρις.

„πέταμαι οὐδεὶς τῶν ῥητόρων εἶπεν ἀλλὰ πέτομαι“ Θωμᾶς Μάγιστρος.

ποιήσειν." *Πλάτ. Φαιδ.* 73. *„οὐκ ἂν (ἠγνοεῖτο) εἰ γέ που τὸ φαίνεσθαι αὐτοῖς προσῆν, προσῆν δ' ἂν, εἴπερ τὸ πρέπον καλὸν ἦν καὶ μὴ καλὰ ἐποίει εἶναι ἀλλά καὶ φαίνεσθαι."* *Πλατ. Ἱππίας Μείζ.* 294. *παράβαλλε Ἀλκ.* 1, 111, *Πρωταγ.* 322. *„εἰ καὶ τὴν ξυνουσίαν ᾤου τινὸς ἀξίαν εἶναι, καὶ ταύτην ἂν οὐκ ἔλαττον τῆς ἀξίας ἀργύριον ἐπράττου.* „*Ξενοφ. Ἀπομν.* 1, 6, 12. *παράβαλλε.* 2, 6, 26, 4, 3, 3.

Ἐν τεσσαρακοστῇ τῶν Ἀνακρεοντείων ᾠδῇ ἀναγινώσκεται.

„ποθέω μὲν Διονύσου
„φιλοπαίγμονος χορείας.
„φιλέω δ' ὅταν ἐφήβου
„μετὰ συμπότου λυρίζω"

Τὸ ῥῆμα λυρίζω, ἐκ τοῦ ὀνόματος λύρα, οὐ μόνον ἀνάττικον ἀλλὰ καὶ βάρβαρόν ἐστιν. Ἀνήκει τοῖς μεταγενεστέροις οἵτινες πολλαχῶς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν διέφθειραν καὶ ἀσχήμονα κατέστησαν. οἷον [1]). *„Τὸν μουσικὸν λυρίσαι καὶ ᾆσαι."* *Πλουτ. Ἠθικ.* 1037. *„ἤκουσα τῶν Στασιχόρου θυγατέρων ποιήματα λυριζουσῶν. Φάλαρις." Ἐπιστ.* 2. *„λιγυρὸν μέλος λυρίζων." Κωνσταντ. Σικελιώτης.* Poetae lyrici Graeci vol. III. (*σελ.* 352, 35). *„ἐθέλω μέλη λυρίζειν." Λέων Μάγιστρος.* (*σελ.* 361, 16). *„Οἱ παλαιοὶ ἀντὶ τούτου τοῦ ῥήματος κιθαρίζω χρῆσιν ἐποιοῦντο, ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν παρατιθεμένων χωρίων." οἷον* [2]). *„λύρῃ δ' ἐρατὸν κιθαρίζων στῆ ῥ' ὅγε θαρ-*

---

1) *Οἱ τεχνῖται λυρῳδοί, κιθαρῳδοί, κιθαρισταί, κιθαρίστριαι ψάλται, ψάλτριαι, καὶ τὰ ῥήματα λυρίζειν, κιθαρίζειν, ψάλλειν, ὡς Ἀριστοφάνης, βαρβιτίζειν.*

Πολυδεύκους ὀνομαστικόν. 4, 63.

2) *„Καὶ κιθάραν μὲν λέγοντες λέγουσι καὶ κιθαριστήν, λύραν δὲ λέγοντες λυριστὴν οὐ λέγουσιν."*

Ἑλλάδιος ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ Φωτίου. (*σελ.* 529).

σήσας ἐπ' ἀριστερὰ Μαιάδος υἱὸς Φοίβου Ἀπόλλωνος.“ Ὁμηρ. ὑμν. Ἑρμ. 423. „συνηρμοσμένη τῇ λύρᾳ πρὸς τὸν αὐλὸν ἐκιθάριζεν ὁ παῖς καὶ ᾖσεν.“ Ξενοφ. Συμπ. 3. 1. „οἱ τὸ πρῶτον μανθάνοντες κιθαρίζειν, καὶ τὰς λύρας λυμαίνονται.“ Οἰκονομ. 2, 13. „ὥσπερ εἰ τοῦ κιθαρίζειν λαμπρὸν καὶ καλῶς αἰτιῷντο τὴν λύραν μᾶλλον τῆς τέχνης.“ Ἀριστοτ. Πολιτ. 7, 13. „ἀναλαμβάνων τὴν λύραν ἐκιθάριζεν.“ Ἀθην. 14. Παρατηρητέον ἐνταῦθα ὅτι τὰ ῥήματα φορμίζω καὶ κιθαρίζω ἐπὶ γενικωτέρας σημασίας λαμβάνονται. οἷον. „φόρμιγγι λιγείῃ ἱμερόεν κιθάριζε.“ Ὁμηρ. Ἰλ. 18, 569. „κῆρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλέα θῆκεν Φημίῳ ὅς ῥ' ἤειδε παρὰ μνηστῆρσιν ἀνάγκῃ, ἤτοι ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν.“ Ὀδυσ. 1, 155. „φόρμιγγ' ἐν χείρεσσιν ἔχων ἐρατὸν κιθαρίζων.“ Ὁμηρ. ὑμν. Ἀπολ. 515.

Ἐν τῇ πεντηκοστῇ δευτέρᾳ ἢ κατὰ Rose πεντηκοστῇ τετάρτῃ ᾠδῇ ἀναγινώσκεται.

„οὐκ ἂν δὲ ταῦρος ἄλλος
8 „ἐξ ἀγέλης ἐλασθείς
„ἔπλευσε τὴν θάλασσαν
„εἰ μὴ μόνον ἐκεῖνος.“

Ὁ ἀόριστος ἠλάσθην καὶ μετοχὴ ἐλασθεὶς πόῤῥω τῆς ἀκραιφνοῦς τῶν ἀρχαίων συνηθείας ἀφίσταται. οἷον „ἐν ὁδῷ συνελασθεὶς ὑπὸ χειμῶνος εἰς ἔπαυλιν ἀνθρώπου πένητος. Πλουτ. Καῖσαρ. 17. „οἱ δὲ ἐκ τῶν πατρίδων ἐξελασθέντες.“ Διοδ. 4, 67. „τὸν ἐξ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος ἐξελασθέντα.“ 11, 23. Παρὰ δὲ τῶν παλαιῶν ἀείποτε ἐγίνετο χρῆσις τοῦ ἀορίστου ἠλάθην[1]). οἷον. „Φοίβου καθαρμοῖς ἠλάθη χοιροκτό-

1) „ἀπηλάθη ἀττικῶς, ἀπηλάσθη Ἑλληνικῶς“ (σελ. 13). „Ἐπελαθεὶς ἀττικῶς, μετὰ δὲ τοῦ σ. Ἑλληνικῶς.“ Μοῖρις (ἔκδοσις Πιέρσωνος).

νοις.“ Αἰσχ. Εὐμ. 283. *„ὧν οὐ δικαίως ἀπελαθεὶς ξένην πόλιν Ναίω.“ Εὐρ. Φοίν.* 372. *„πάσης διωγμοῖς ἀπηλάθησαν Ἑλλάδος.“ Ἰφιγεν. ἡ ἐν Ταύρ.* 1175. *„γῆς ἐμῆς ἀπηλάθην.“ Σοφοκλ. Οἰδ. ἐπ. Κολ.* 605. *„Πολυκράτεος χειρὶ πολλῇ ἀπηλάθησαν.“ Ἡροδ.* 3, 54. *„παῖδες ἐξελαθέντες ὑπὸ πελασγῶν.“* 4, 145. *„τροχῷ γὰρ ἐλαθεὶς κεραμικῆς ῥύμης ἄπο.“ Ἀριστοφ. Ἐκκλ.* 4. *„πολλοὺς γὰρ τῶν πολιτῶν κἀγαθοὺς ἀπωλέσαμεν, καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἐξηλάθημεν.“ Λυσίας.* 13, 14. *„φυγῇ ἀϊδίῳ ἐλαθεὶς“ Διον. Ἀλ.* 8, 1. *„ἀπὸ ῥυτῆρος καὶ μετὰ μάστιγος ἐλαθεῖσι τοῖς ἵπποις πρότερον διανύσαντες τὴν ὁδόν.“* 11, 33.

Ἐν τῇ πεντηκοστῇ τρίτῃ ἢ κατὰ Rose *πεντηκοστῇ πέμπτῃ τῶν Ἀνακρεοντείων ᾠδῇ ἀναγινώσκεται.*

„Φέρε δὴ φύσιν λέγωμεν
„χαροπῆς ὅτ᾽ ἐκ θαλάσσης
„δεδροσωμένην Κυθήρην
„ἐλόχευσε πόντος ἀφρῷ
„πολεμόκλονόν τ᾽ Ἀθήνην
„κορυφῆς ἔδειξεν ὁ Ζεῦς . . .“

Ὁ σχηματισμὸς τοῦ ῥήματος δροσόω-ῶ ἐξ οὗ παρακείμενος δεδρόσωμαι, καὶ μετοχὴ δεδροσωμένος, νη, νον. τερατώδης ἐστίν, οὐδέποτε ὑπῆρξεν, οὐδαμοῦ τῆς ἑλληνικῆς γῆς ἐφάνη. Τὸν ἄγνωστον τοῦτον τύπον παρ᾽ ἀρχαίοις καὶ νέοις, καὶ μοχθηρὸν μόνη ἡ φαντασία τοῦ ποιητοῦ ταύτης τῆς ᾠδῆς συνέλαβε καὶ εἰς τὸ εἶναι παρήγαγε. Τὸ ἐκ τοῦ ὀνόματος δρόσου σχηματιζόμενον ῥῆμα δροσίζω ἐστίν, οὗτινος οἵ τε δόκιμοι καὶ οἱ μεταγενέστεροι χρῆσιν ποιοῦνται, καὶ ὅπερ ἐν τῇ καθ᾽ ἡμᾶς συνηθείᾳ διεσῴθη. οἷον. „τέγγουσαι νοτίοις πτερῶν ῥανίοις χρόα δροσιζόμεναι.“ Ἀριστοφ. Βατραχ. 1312. *„ὁ παῖς βεβρεγμένος καὶ κεκαλυμμένος ταῖς τῶν ἴων ἀκτῖσι καὶ κατα-*

δεδροσισμένος." Σχολ. εἰς Πινδ. Ὀλ. 6, 88. „τοὺς μὲν στεφάνους τῶν κατακειμένων δροσίζουσι τοῖς μούροις." Ἀθην. 15. „νέφει δεδροσισμένῳ." Διογ. Λαερτ. 2, 7. 152. „τῶν δεδροσισμένων δένδρων." Πλουτ. Ἠθ. 913. „δρόσισον ψυχὰς δεινῶς διψώσας." Ἐπιφαν. 282. „λύει τὰ δεσμὰ καὶ δροσίζει τὴν φλόγα." Thesaur. Hymnol. IV, 90, 101. „ὥσπερ τις ψύλλαν συντρίβων αἰσθάνεταί τινος ἡδονῆς, οὕτω καὶ οὗτος οἰκείᾳ χειρὶ φονεύων ὁ φόνου ἄξιος ἐδροσίζετο." Δουκ. Βυζαντ. Ἱστορ. 140. „καὶ δροσίζειν νύκτα μίαν καὶ τιθέναι ἐν ἀγγείῳ." Γεωπονικ. 10, 54, 3. „σπουδαιότερον δὲ χρὴ ὑπὸ τὸν ὄρθρον ἔτι δεδροσισμένα συνάγειν." 2, 25, 3. „οἱ διψῶντες προσέρχεσθε καὶ δροσίζεσθε τοῦ πνεύματος τὴν πόσιν." Κωνσταντίνου ἔκθεσις τῆς βασιλείου τάξεως. σελ. 33.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ ἀνακρεοντείῳ ᾠδῇ εὕρηται.

„φέρε μοι Κύπελλα θεσμῶν
„φέρε μοι νόμους, κεράσσω
„μεθύων ὅπως χορεύσω
„ὑπὸ σώφρονος δὲ λύσσης
„μετὰ βαρβίτων ἀείδων
„τὸ παροίνιον βοήσω."

Τὸν μέλλοντα βοήσω ἐκ τοῦ ῥήματος βοῶ οὐδέποτε μετεχειρίσθησαν οἱ παλαιοί. Ἀντὶ τούτου ἐν χρήσει ἦν παρὰ τοῖς παλαιοῖς ὁ μέσος τύπος βοήσομαι[1]), ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν παρατιθεμένων παραδειγμάτων. οἷον. „ἐγὼ δὲ θεοὺς ἐπιβώσομαι." Ὁμηρ. Ὀδυσ. 1, 378. „Ἀγγέλους καταβωσομένους Λευ-

1) „βοήσεται, Ἀττικῶς, βοήσει Ἑλληνικῶς." Μοῖρις (σελ. 106). Πρβλ. ᾄδω-ᾄσομαι (ἀείδω-ἀείσομαι), ἀκούω -ούσομαι, ἀπαντάω -ήσομαι, ἀγνοέω -ήσομαι, ἀπολαύω -αύσομαι, κλαίω -αύσομαι, ἐπαινέω -έσομαι, θαυμάζω -άσομαι, σιγάω -ήσομαι, σιωπάω -ήσομαι.

τυχίδεω.“ Ἡροδ. 6, 85. „παρὼν δ' Ὀρέστης ἐγγὺς ἀναβοήσεται οὐ συνετὰ συνετῶν.“ Εὐρ. Ἰφ. ἐν Αὐλ. 465. „οἳ νῦν βοῶσιν ὡς ἐν δεινοῖς ὄντες ἐκεῖσε ἀφικομένους τὰ ἐναντία βοήσεσθαι.“ Θουκ. „καταβοήσομαι βοῶν σε.“ Ἀριστοφ. ἱππεῖς 286. „ἀναβοάσομαι τὸν εὔπαιδα καὶ μέγα βροτοῖσι φέγγος Ἀσκληπιόν.“ Πλουτ. 638. „ἐφ' οἷς ἴσως βοήσεσθαι.“ Πλατ. ἀπολογ. 30. „μάτην γὰρ λοιδορήσεται καὶ βοήσεται.“ Δημοσθ. 2, 404. Τὸ πρῶτον παράδειγμα τοῦ μέλλοντος βοήσω ἀντὶ βοήσομαι εὕρηται παρὰ Πλουτάρχῳ. οἷον. „καταβοήσειν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πολίτας ὡς ἔχοντος ἀργύριον παρὰ τῶν πολεμίων.“ Βίος Θεμιστοκλ. 7. Παρὰ δὲ τοῖς λοιποῖς τῶν μεταγενεστέρων ἔτι συχνότερον ἀπαντᾷ. οἷον. „Τηλοῦ δὲ πόλις περὶ πᾶσα βοήσει πότμον ἐμόν.“ Ἀπολ. Ῥοδ. 3, 792. „Ἐγὼ δέ σου ἄλλο βοήσω πιστὸν ἐμοῦ θανάτου σημήϊον.“ Νονν. Διονυσ. 5, 503. „Οὐκ εὐθὺς βοήσετε, λοιδορήσεσθε, εἰς χεῖρας τυχὸν ἐλεύσεσθε;“ Δίων Χρυσόστ. λόγ. 48, p. 238. „βοῦς βοήσει.“ Τζετζ. Χιλιαδ. 7, 616. „τὶς ἐκτραγῳδῶν ἐκβοήσει τοὺς φόνους.“ Thodos. Acroas. 2, 216. „αὖθις τὴν αὐτὴν ἀναβοήσει φωνήν.“ Λιβάνιος Τομ. 4, 550, 8. „καί τοι πρώτιστα βοήσῳ.“ Χρησμ. Σιβυλλιακ. (ἔκδ. Alexand. 3, 212). „ὅμως καὶ τῶνδε βοήσω.“ 3, 215. „τότε σοι τοιαῦτα βοήσω.“ 7, 111. „ἥξει ἀπαγγέλλουσα βροτοῖς, καὶ πᾶσι βοήσει.“ 1, 137. „ταῦτα βοήσουσι ψυχαὶ πιστῶν ἀνθρώπων.“ 3, 724. Ἀλλὰ καὶ βοήσομαι ἐν αὐτοῖς ἀπαντᾷ. οἷον. „Αὐλήσεις ἐπὶ πᾶσιν, ἴσον δὲ βοήσεται αὐλός.“ 3, 488. „γραφικῶς βοήσω Στεφάνου τὸ διττὸν εὖχος.“ Thesaur. Hymnolog. 43, 10. οἷάπερ Λόγον τοῦ πνεύματός μου συμβοήσουσι.“ 90, 94. „σὺν ἐμοὶ κρότους βοήσει.“ Ἰωανν. Γραμματ. Γάζης (Bergk. Poetae lyric. graeci, σελ. 344, 2, 14).

Ἐν τῇ τριακοστῇ ὀγδόῃ ἢ κατὰ Rose τεσσαρακοστῇ ᾠδῇ φέρεται.

„πρὶν ἐμὲ φθάσῃ τὸ τέλος
8 „παίξω, γελάσω, χορεύσω
„μετὰ τοῦ καλοῦ Λυέου."

Ὁ μελλοντικὸς τύπος γελάσω [1]) ἐκ τοῦ ῥήματος γελῶ παντελῶς ἄχρηστος τοῖς ἐγκρίτοις τυγχάνει ὤν, οἵτινες τὸν μέλλοντα τοῦ γελῶ ἐσχημάτιζον ἀείποτε κατὰ μέσον τύπον γελάσομαι. οἷον. „καταγελάσεταί σου τῶν λόγων." Πλατ. Σοφιστ. 239. „αὐτὸς γελάσομαι ἀργύριον λαμβάνων." Ἴων 535. „πάντες μὲν οὖν παρεμυθοῦντό τε αὐτὸν ὡς αὖθις γελασόμενοι." Ξενοφ. συμποσ. 1, 16. „τοὺς καταγελασομένους ἐπὶ τῇ λεπτολογίᾳ." Θεμίστιος λόγ. 22, 272. Ἔοικα γοῦν γελάσεσθαι οἰμοζόντων ἀκούων." Λουκιαν. Νεκρ. διαλ. 20, 6. „ἐγὼ δὲ γελάσομαι τότε γνωρίσας αὐτῶν ἕκαστον γυμνόν." Λουκιαν. Ἐνάλ. διάλ. 3, 6.

Ἐπίσης βάρβαρός ἐστι καὶ ὁ τύπος παίξω ἀντὶ παιξοῦμαι.[2]) Ἀνεκτότερος δὲ ὁ τύπος παίξομαι.[3])

Ἐν τῇ τρίτῃ τῶν ἀνακρεοντείων ᾠδῇ ἀναγινώσκεται.

---

1) „μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν ὅτι γελάσετε." Λουκᾶ Εὐαγγελ. 6, 21. „Σαρδόνιον μείδημα γελάσσετε, ὁππόταν ἥξῃ." Χρησμ. Σιβυλλιακ. 1, 183. (ἔκδ. Alexand.). „γελάσετε μὲν οἶδ' ὅτι πάντες ἀκούσαντες." Λιβάνιος τομ. 4. 186, 30. „κατακριδεύσει. καταλαλήσει, ἐπεὶ καὶ αἱ ἀκρίδες πολύφωνοί εἰσιν. ἢ καταναστήσει. ἐπεὶ καὶ αἱ ἀκρίδες ἀναστήματα γῆς καὶ λόφος εἰσίν· ἢ καταγελάσει." Ἡσύχιος II (p. 426, 90, ἐκδ. Schmidt). „πόλλ' ἐπὶ σοὶ γελάσουσιν ἀνάρμενος ἂν παραβάλλῃ πλώειν τὴν κώπην μηκέτι ἔχων ἐρέτου." Αὐτομέδ. Antholog. Palat. 11, 29. „τάχα που σαρδάνιον γελάσεις." 5, 179. „οὐκ οἶμαί σε γελάσειν εὐλόγως." Γαληνὸς 10, 34.

2) „τὸ παίξωμεν οἱ Ἀττικοὶ παίσωμεν, καὶ παίσω πάλιν παιξοῦμαι." Σχολ. Ἀριστοφ. Θεσμοφ. 947. Ξενοφ. συμπ. 92.

3) Λουκ. διαλ. 4, 3.

„Ποίησον ἀμπέλους μοι
„καὶ βότρυας κατ᾽ αὐτῶν
„καὶ Μαινάδας τρυγώσας.“

Ἡ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ βότρυας ἔχει βαρβάρως. Τὰ εἰς υς λήγοντα οὐσιαστικὰ σχηματίζουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς υς. Ὅθεν ὁ ποιητής, ὤφειλε ὀρθῶς ἐκφραζόμενος, γράψαι βότρυς. Παρατιθέμεθα δὲ ἐνταῦθα παραδείγματά τινα τῶν ποιητῶν καὶ τῶν καταλογάδην συγγραφέων πρὸς σαφεστέραν τοῦ πράγματος κατανόησιν. οἷον. „πολλὰς δὲ κλιτῦς τότ᾽ ἀποτμήγουσι χαράδρας.“ Ὁμ. Ἰλ. 16, 390. „πολλὰς δὲ δρῦς ἀζαλέας, πολλὰς δέ τε πεύκας ἐκφέρεται.“ Ἰλ. 11, 494. „αὐτίκ᾽ ἄρα δρῦς ὑψικόμους ταναήκεϊ χαλκῷ τάμνον ἐπειγόμενος.“ Ἰλ. 23, 118. „καὶ τὰς δρῦς τὰς μεγάλας βάλλει (κεραυνός).“ Ἀριστοφ. Νεφ. 402. „γραπτῦς ἀλεείνων χειρῖδάς τ᾽ ἐπὶ χερσὶ βάτων ἕνεκ᾽.“ Ὀδυσ. 24, 299. „ἀσπίδας ἴτυς οὐκ ἐχούσας.“ Ἡροδ. 7, 89. „ἐκ δὲ νέκυς οἴκων φόρεον καὶ θάπτον ἕκαστος.“ Ὁμ. Ὀδυσ. 24, 417. „ἰχθῦς ὄρνιθάς τε φίλας ὅ,τι χεῖρας ἵκοιτο.“ Ὀδυσ. 12, 331. „ἰχθῦς καινοὺς παρέθηκεν.“ Ἀριστοφ. Ἱππεῖς 816.[1]) „νῦν δὲ τοὺς στάχυς ἐκείνους οὓς ἐκεῖθεν ἤγαγεν ἐν ξύλῳ δήσας ἀφαύει.“ Ἱππεῖς 393. „ἰχθῦς τοὺς ἀμαθεῖς καὶ ἀνοήτους λοιδοροῦντες ἢ σκώπτοντες ὀνομάζομεν.“ Πλουτ. sol. anim. 22. Γνωστὴ δὲ ἡ χρῆσις τῶν Ἀττικῶν καθ᾽ ἣν ἔλεγον εἰς τοὺς ἰχθῦς δηλοῦντες τὸν τόπον ἔνθα ἐπωλοῦντο. Πολυδεύκους ὀνομαστικὸν 9, 47.

---

1) „ἰχθῦς ἡ αἰτιατικὴ τῶν πληθυντικῶν ἀττικώτερον ἤπερ ἰχθύας.“ Φρύνιχος ἐν Βεκκήρου ἀνεκδότοις (σελ. 44, 20).